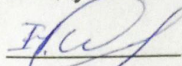

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ІНФОРМАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

« 15 » 06 2023р.

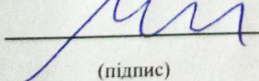
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ США В СУЧАСНИХ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ»**

Виконавець: здобувач вищої освіти 4 курсу, 409 групи, Госсен Дар'я Сергіївна

Керівник: ст. викладач кафедри міжнародних відносин, інформації та регіональних студій Ємець Валентина Олександрівна

Нормоконтролер:
(підпис)

Олексій МЕНДРІН

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США....	5
1.1. Теоретико-методологічні засади зовнішньої політики	5
1.2. Особливості міжнародно-політичної діяльності США на сучасному етапі.....	11
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США В АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ	26
2.1. Еволюція зовнішньої політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	26
2.2. Сучасні виклики для політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	30
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА США ТА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	40
3.1. Передумови стратегічного партнерства США та України.....	40
3.2. Підтримка України з боку США у війні з РФ.....	42
3.3. Перспективні напрямки стратегічного партнерства між країнами.....	50
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність. На початку XXI століття глобалізація сприяла трансформації системи міжнародних відносин. Така динаміка містить в собі й серйозний дерегуляційний потенціал, що спонукає великі держави до виявлення політичної волі у справі управління процесами глобальних взаємодій. Такою країною є Сполучені Штати Америки, які стрімко ввійшли до числа світових лідерів та є єдиною наддержавою. Політична, економічна і військова могутність країни, розташованої у Західній півкулі, дозволяє говорити про її геополітичний вплив, в радіусі якого опинився весь світ.

Економіка США стала однією з конкурентоспроможних у світі, а державний бюджет бездефіцитним. США – країна західноєвропейської цивілізації, держава емігрантів, що утворюють маргінальні субкультури з високою енергетикою, діловою активністю. Країна досягла високого рівня життя, залишається привабливою для іноземців, з економічних мотивів. Америка є світовим лідером у галузі інформаційних технологій. Маючи сильну армію та стабільне економічне становище, Сполучені Штати можуть впливати на ситуацію у багатьох країнах світу, надаючи їм свою підтримку або навпаки, виступаючи проти їхніх інтересів.

Суттєвим чином майбутнє США буде залежати від збереження здібності оперування реалістичним прогностичним знанням світової еволюції як результатом творчого передбачення подій.

Динаміка змін зовнішньополітичних пріоритетів США в сучасних міжнародних відносинах висвітлені у численних теоретичних та прикладних дослідженнях, зокрема, Н.Ф. Ржевська, Є.А. Макаренко, А.Г. Гольцов, О.П. Козачук, В.В. Копійка, В.С. Петрінко та ін. Водночас аналіз зарубіжної і вітчизняної літератури засвідчив необхідність комплексного аналізу геополітичних інтересів США відповідно до сучасних міжнародних викликів, зокрема в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Мета дослідження – визначити особливості зовнішньої політики США на міжнародній арені.

Для досягнення зазначеної мети необхідно виконати такі **завдання**:

- дослідити теоретико-методологічні засади зовнішньої політики;
- виділити особливості міжнародно-політичної діяльності США на сучасному етапі;
- проаналізувати сучасні виклики зовнішній політиці США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні;
- розглянути перспективи стратегічного партнерства США та України.

Об'єктом дослідження є геополітичні пріоритети США в сучасних міжнародних відносинах.

Предметом дослідження виступає стратегічне партнерство США та України як результат її зовнішньополітичних інтересів.

Методи дослідження. Для розкриття окреслених завдань у кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: теоретичного узагальнення, методи аналізу та синтезу, SWOT-аналізу.

Апробація. Апробація результатів роботи полягає в тому, що основні положення, ідеї та результати дослідження представлено та обговорено на наступних науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних:

1. XXIII Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» у галузі Міжнародні відносини (м. Київ, НАУ, 25 травня 2023 року).
2. Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Дипломатія у міжнародних відносинах: ретроспекція і сучасність» (м. Київ, НАУ, 24 лютого, 2023 року). [4]

Структура роботи визначена метою та відповідає поставленим завданням. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних інформаційних джерел.

РОЗДІЛ 1. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США

1.1. Теоретико-методологічні засади зовнішньої політики

Утворення перших держав породжує таке поняття як зовнішня політика. Будь-яка держава реалізує той чи інший курс національної політики, взаємодіючи з іншими суб'єктами зовнішньополітичної діяльності та регулюючи з ними свої відносини. Оскільки кожна держава не існує ізольовано, її позиція зобов'язує обирати та взаємодіяти з партнерами та опонентами на міжнародному рівні в системі сучасної світової політики з урахуванням її національних інтересів та пріоритетів.

Основними зовнішньополітичними цілями держави є переважно національна безпека, формування відповідних зовнішніх умов для реалізації цілей і завдань внутрішньої політики, спрямованої на досягнення національно-державних інтересів. До завдань вільного і незалежного існування держави належать запобігання зовнішній загрози її цілісності та безпеці, пошук союзників і партнерів у міжнародних процесах, відстоювання належної ролі та авторитету своєї країни на міжнародному рівні тощо. Забезпечення сприятливих зовнішніх умов складають єдину політичну лінію держави як самостійну і незалежну політику [2, с.287].

Процес дослідження історії зовнішньої політики будь-якої держави включає аналіз безлічі пов'язаних термінів, понять, категорій. Його основу складає система основних категорій, які традиційно є провідними. У той самий час саме поняття «зовнішня політика» перебуває у постійному розвитку.

Багато дослідників досі підкреслюють недосконалість сучасного понятійного апарату цієї галузі досліджень. З огляду на це постійно ведеться робота з уточнення, розвитку та вдосконалення основних підходів до вивчення зовнішньої політики держави як складової всесвітньо-історичного процесу.

В. Копійка дотримується точки зору, що зовнішня політика формується відповідно до національних інтересів і міцно пов'язана з внутрішньою політикою

кожної держави, а її найважливішим фактором, що визначає могутність країни, є дипломатія [7, с.14].

Специфіка зовнішньої політики нових незалежних держав характеризується конструктивними відносинами з різними існуючими країнами, незалежно від їх політично-економічних відмінностей у світі.

По-перше, виступаючи як єдине ціле, зовнішня політика формується з комплексу процесів, що відбуваються у внутрішній політиці держави. Світове співтовариство розглядає зміст зовнішньої політики як суб'єкта світової політики, розуміє інтереси та позиції всього суб'єкта в його цілісності, що нерідко призводить до ототожнення державної політики з цілою країною та навіть її населенням [7, с.14].

По-друге, однією з характеристик зовнішньої політики є її роль у системі міжнародних відносин і світової політики. Отже, прагматична зовнішня політика базується на формуванні раціонального балансу між її цілями та можливостями їх досягнення.

По-третє, у прямому значенні зовнішня політика міжнародного актора орієнтована виключно на суб'єктів подібного порядку. Відповідно кожна держава вибудовує свою лінію поведінки на міжнародній арені, формуючи та реалізуючи той чи інший зовнішньополітичний курс.

Загальновизнано, що зовнішня політика держави вважається продовженням внутрішньої політики.

Проте теорія польсько-австрійського соціолога Л. Гумпловича декларує протилежне – зовнішня політика визначає внутрішню. Згідно з його теорією, існує три категорії, в рамках яких здійснюється зовнішня політика [6, с.73].

Перша говорить про те, що внутрішня політика повинна бути спрямована на реалізацію зміцнення військової могутності, за допомогою якої держава забезпечує свою безпеку. Друга категорія – це транскордонне співробітництво або конфлікти навколо лінії кордону між сусідніми державами. Нарешті, третя категорія: «дилема безпеки», тобто держава має стримувати військове посилення сусідньої держави для балансу сил.

З точки зору геополітичного положення держави та її ресурсного потенціалу характер зовнішньої політики є більш консервативним, ніж характер внутрішньої політики. Тим не менш, було б правильно стверджувати, що фактична перевага внутрішньої чи зовнішньої політики в кожному конкретному випадку залежить від об'єктивних історичних особливостей. Основою координації внутрішньої та зовнішньої політики є «зовнішньополітичний процес», зміст і структура якого становлять особливий предмет наукової полеміки.

Водночас, згідно з теорією і практикою міжнародних відносин, різні дії держави на міжнародній арені часто мають розбіжності в тлумаченні понять.

Аналізуючи досягнення вчених західної школи, слід звернути особливу увагу на роботи таких представників як Р. Снайдер, Р. Брак, Б. Сапін. У роботі «Прийняття рішень як підхід до вивчення міжнародної політики» [6, с.74], автори відкидали розуміння національної держави як певної абстракції і в той же час визнавали існування державного рівня зовнішньополітичного аналізу як – основоположне значення у міжнародній діяльності цієї держави.

Серед західних дослідників категорії «зовнішня політика» слід також згадати Г. Спраута та М. Спраута [6, с.75], які стверджували у своїх роботах, що роздуми про силу в міждержавних відносинах без урахування зовнішньої політики, не є неправильними. Однак, на відміну від згаданих вище робіт ці науковці розставляють пріоритети по-іншому. Вчені вважали, що для повноцінного аналізу зовнішньої політики необхідно враховувати психологічне середовище, в якому людина чи певні групи беруть участь в ухваленні зовнішньополітичних рішень.

Незважаючи на значний внесок названих досліджень у загальну теорію зовнішньої політики, вони в основному були орієнтовані на виявлення її окремих рівнів, відповідно, не піддаючи цю наукову категорію комплексному аналізу.

Аналізуючи основні підходи західної наукової школи до визначення поняття «зовнішня політика», слід також зупинитися на роботі Дж. Розенау, «Предтеорії та теорії зовнішньої політики» [9, с.95]. У цьому дослідженні автор дійшов висновку, що для кращого розуміння категорії «зовнішня політика» необхідно використовувати загальну теорію, що полягає у інтеграції інформації, отриманої в

результаті аналізу різних рівнів – від індивідуальної характеристики політичного лідера до системи міжнародних відносин. Подібний підхід дозволив Дж. Розенау комплексніше досліджувати зовнішню політику, систематизувавши отримані дані і не обмежуючись рамками дослідження, одного з рівнів цього явища. Розглянуте дослідження Дж. Розенау стало одним із перших у цьому масиві історіографії та зробило значний внесок у теорію рівневого аналізу зовнішньої політики [9, с.96].

До представників школи рівневого аналізу зовнішньої політики слід віднести і К. Волца, який у роботі «Людина, держава та війна: теоретичний аналіз» [2, с.286], досліджуючи природу міжнародних конфліктів, аналізував її за трьома категоріями. Перша категорія – людська поведінка, у центрі якої є характеристика політичних лідерів, а аналізу підлягають мотиви їхніх дій та рішень, які можуть призвести до ескалації міжнародного конфлікту. Друга категорія – внутрішній устрій держави, тут основна увага приділяється аналізу типу правління, економічної моделі, політичних угруповань тощо. Третя категорія – система міжнародних відносин.

Ідеї К. Волца були розвинені Д. Зінгером у роботі «Проблема рівня аналізу у міжнародних відносинах» [2, с.287], в якій він деталізував та проаналізував міжнародну систему та державу як рівні аналізу міжнародних відносин. Зінгер вважав, що більше уваги слід приділяти державному рівню аналізу, оскільки він дозволяє детально аналізувати міжнародні відносини з позиції суверенної держави, наголошуючи на тому, що, будучи основним актором міжнародних відносин, держави можуть самостійно обирати напрямок своєї зовнішньополітичної лінії.

Велике значення у розвитку зовнішньополітичного аналізу мала і робота В. Гадсона «Аналіз зовнішньої політики: класичні та сучасні теорії» [34]. У цьому дослідженні вчений виділив п'ять рівнів зовнішньополітичного аналізу. На першому рівні вивчалось індивідуальне прийняття зовнішньополітичних рішень, це насамперед політична психологія лідера, його роль у процесі формування та реалізації зовнішньополітичного курсу. На другому рівні вчений розглядав групове прийняття зовнішньополітичних рішень – це процес організації взаємодії між суб'єктами, які беруть участь у формуванні та реалізації зовнішньополітичного курсу. Третій рівень аналізує роль культурної, соціальної та національної

ідентичностей у процесі ухвалення зовнішньополітичних рішень. На четвертому рівні аналізується вплив внутрішньої політики держави на зовнішньополітичний процес. П'ятий рівень виділяє відмінні риси держави, такі як масштаби, природні та демографічні ресурси, географічне положення, політичний устрій, військовий та економічний потенціал, що визначають характер зовнішньої політики.

Деякі вчені наголошують на вивченні системного рівня аналізу зовнішньої політики держави. У цьому блоці не можна залишити без уваги роботу відомого вченого Є. Познякава [6, с.75]. Роботи цього автора переважно присвячені проблемам зовнішньополітичної діяльності держав. Він визначав зовнішньополітичну діяльність держави як особливий вид її політичної діяльності.

Розглянутій проблемі присвятив свої роботи й В. Мединський, який інтерпретував зовнішньополітичну діяльність держави як чітко визначену систему дій, спрямованих на задоволення її життєво важливих інтересів, підвищення її ролі у системі міжнародних відносин, отримання можливості використовувати зовнішні ресурси розвитку у своїх цілях [9, с.97].

Визначальними складовими цього визначення автор вважає:

- задоволення «життєво важливих» інтересів;
- підвищення ролі держави у системі міжнародних відносин;
- отримання можливості використовувати зовнішні ресурси розробки з метою задоволення власних інтересів.

При цьому Б. Ткаченко дає таке визначення зовнішньополітичної діяльності держави: це специфічний вид суспільної діяльності, який обслуговує зовнішньополітичні інтереси держави у сфері міжнародних відносин та спрямований на створення сприятливих умов для внутрішнього функціонування держави, а також забезпечення її національних інтересів у сфері міжнародних відносин [6, с.74].

Відповідно до цього визначення, зовнішньополітична діяльність виконує функції «обслуговування» та «забезпечення» зовнішньополітичних інтересів держави з метою створення умов для її внутрішнього розвитку. Такий підхід свідчить насамперед про підпорядкування зовнішньополітичної діяльності держави

її внутрішньому функціонуванню, хоча її зовнішньополітичні цілі та завдання не завжди визначаються цілями та завданнями внутрішнього розвитку.

Дещо інший підхід представлений у роботах В. Коновалова, який вважає зовнішньополітичну діяльність частиною міжнародних відносин [6,с.75]. На думку автора, зовнішньополітичну діяльність держави можна і слід розглядати у взаємодії із системою міждержавних відносин. Але наведений тезис не відповідає ні на те, що таке зовнішня політика, ні на те, що таке зовнішньополітична діяльність держави. Це лише уточнює місце явища, що вивчається, в системі міжнародних відносин.

Наведені приклади свідчать про наявність дискусійних проблем у визначенні формулювання явища, яке розглядається.

Слід зазначити, що процеси світової політики виникають у результаті діяльності її акторів, подібно до того, як міжнародна політика, втілена в міжнародних відносинах, здійснюється завдяки міжнародній діяльності її суб'єктів. Використання такого підходу дає підстави стверджувати, що держава, як і будь-який інший актор, досягає цілей своєї зовнішньої політики лише під час своєї діяльності.

Однак у певний момент суб'єкт може діяти, а може й не діяти. Бездіяльність держави на міжнародній арені розглядається як діяльність у відносинах з іншими державами, яка може бути невивідною окремії державі у конкретний історичний період або сама держава може бути не в змозі щось зробити. Інші держави можуть сприймати бездіяльність однієї з них як цілеспрямовану зовнішньополітичну діяльність.

Зважаючи на вищевикладений аналіз, можна зробити висновок, що категорія – «зовнішня політика» та її дослідження не втрачають своєї актуальності на сучасному етапі. Не залишає сумніву і той факт, що процеси глобалізації та регіоналізації вносять свої корективи у розуміння цієї категорії. Проте за сучасних умов система міжнародних відносин формується і регулюється переважно за допомогою зовнішньополітичної діяльності держав, в основі якої лежить категорія «національний інтерес».

1.2. Особливості міжнародно-політичної діяльності США на сучасному етапі

Роль США у світі після закінчення Другої світової війни можна описати в загальних рисах як таку, що складається з чотирьох ключових елементів:

- глобальне лідерство;
- захист і просування ліберального міжнародного порядку;
- захист і просування свободи, демократії та прав людини;
- недопущення появи регіональних гегемонів в Євразії [13].

Це пояснюється тим, що Сполучені Штати, як правило, є першою і найважливішою країною для визначення чи вирішення міжнародних проблем, вжиття заходів для вирішення цих проблем, подаючи приклад для наслідування іншим країнам, організовуючи та впроваджуючи багатосторонні зусилля для вирішення міжнародних проблем, а також забезпечуючи виконання міжнародних правил і норм.

Протягом багатьох років спостерігачі називали глобальне лідерство США різними термінами, деякі з яких відображали різний ступінь схвалення чи несхвалення цього аспекту ролі США. Приклади таких термінів (окрім самого глобального лідера) включають лідер вільного світу, наддержаву (незалежна держава із надвисокою політичною, економічною, культурною і військовою перевагою над більшістю інших держав), гіпердержава (наймогутніша у політичному, економічному та військовому аспектах держава, яка перевершує всі країни світу разом узяті), світовий гегемон [40].

Роль США як глобального лідера призвела до широкого втручання в міжнародні справи. Сполучені Штати проводять міжнародну зовнішню політику глобального або глибокого втручання, що забезпечує міжнародні суспільні блага, побудову ліберального порядку.

Сполучені Штати Америки є найбільш економічно розвиненою країною з найширшою культурною експансією, яка концентрує максимальну кількість знань та технологій на своїй географічній та інтелектуальній території. Це дозволяє США

чи не вперше в історії об'єднувати навколо себе широкомасштабні коаліції та впливати на події за тисячі миль від власних кордонів, чого в таких масштабах, мабуть, не може робити жодна інша країна.

США є як найбагатшою країною (тобто найбільшою країною з високим рівнем доходу), так і найпривабливішою великою країною (тобто мають найвищий дохід на душу населення за паритетом купівельної спроможності, ніж будь-яка країна з більшим населенням або територією), що демонструють світові рейтинги. (Додаток А).

Так, у США існує велика різниця між багатими та бідними. Але є також надзвичайно високий середній дохід дорослого населення: станом на 2022 рік США посідають друге місце в Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), поступаючись лише Люксембургу [66].

Однією з причин такого ВВП є дуже висока продуктивність праці в США (приблизно така сама, як у Німеччині), а також надзвичайний успіх американських компаній.

Серед найбільших компаній світу за підсумками 2022 року щодо отриманого прибутку чотири компанії із США входять в першу десятку (займаючи, перше і третє місця), сім у першу двадцятку і 24 у топ-50 (2022 р.) [66], легко випереджаючи Китай. До того ж у США багато надмірної продукції, яка спрямовується на експорт. Отже, США домінує у світовій економіці так як жодна інша країна раніше.

Долар США залишається найбільш використовуваною міжнародною та резервною валютою у світі, на його частку припадає приблизно 60% світових валютних резервів, які практично не змінилися після розпаду Радянського Союзу. І завдяки прямій доларизації, офіційній прив'язці або де-факто валютній прив'язці долар служить валютою або замінником валюти для більшої кількості країн, ніж будь-яка інша валюта. Оскільки у Сполучених Штатах знаходиться найбільший фінансовий центр світу (Нью-Йорк), а його найближчими союзниками є два наступні за значимістю (Лондон і Токіо), то ця країна може функціонально задавати правила світової економіки [55].

Виняткова концентрація знань та технологій, адже Сполучені Штати – найтехнологічніше розвинена країна з тих, що будь-коли існували. Жодна інша не досягає таких успіхів за такими галузями чи показниками з погляду технологій та генерування нових знань.

Населення США становить лише 4,25% населення світу, але тут базується близько половини найкращих дослідницьких університетів. Станом на 2022 рік вісім із десяти найкращих університетів світу – американські. І потік кращих академічних талантів прямує до Сполучених Штатів, а не до інших країн [55].

Пандемія COVID-19 викликала раптове, драматичне випробування медичних та біотехнологічних можливостей кожної країни світу майже одночасно із розробкою вакцин. Найбільш ефективною вакциною, яка була отримана в результаті таких зусиль, стала Moderna, розроблена в США за новою технологією (вакцини з використанням мРНК). Схожою з нею за рівнем ефективності та швидкості розробки була вакцина Pfizer-BioNTech, яка також використовує мРНК та була розроблена спільними зусиллями США (Pfizer) та Німеччини (BioNTech). Третя вакцина – Johnson & Johnson (або Janssen) розроблена голландською лабораторією бельгійської філії американської фірми (Johnson and Johnson), тобто є ще одним спільним підприємством ЄС та США [36].

Попри неоднорідність населення, американська культура самобутня. США, безперечно, найіндивідуалістичніша країна у світі, яка виділяється навіть на тлі інших англійських країн. США також залишаються практично єдиними серед країн із високим рівнем доходу, які також є дуже релігійними – як з точки зору важливості релігії, так і з погляду фактичного дотримання релігійних обрядів (таких як щоденна молитва).

Американська культура та культурні продукти широко поширені так, як не поширена жодна інша культура світу. Англійська – найпоширеніша мова у світі, хоча, звичайно, це наслідок не лише американського впливу, а й спадщини британської могутності. У той самий час це проклало шлях для приголомшливого поширення американської культури. Серед найкасовіших фільмів світу американські продюсерські компанії відповідають за 29 із 30 найкращих. Навіть

якщо брати лише «міжнародні» (тобто неамериканські) касові збори, то за статистикою перша десятка все ще повністю американські фільми [13]. Справа не в тому, що в інших країнах не знімають хороші фільми або що ці фільми не мають успіху на місцевому рівні, а в тому, що кіноіндустрія США є єдиною, яка має значну присутність на кожному медіаринку, де це не заборонено урядами.

Політична та військова міць також заслуговує на увагу. Сьогодні Сполучені Штати є наймогутнішою країною з тих, що будь-коли існували, за будь-якими мірками.

Загальновідомо, що Сполучені Штати, як і раніше, мають найпотужнішу армію у світі. У той час як військова перевага Америки, можливо, зменшилася з 1990-х років, завдяки величезним військовим витратам, США продовжують закуповувати незрівнянно велику кількість зброї. Сполучені Штати експлуатують половину існуючих у світі авіаносців, 11 з 11 найкращих за базовою бойовою потужністю. США мають у своєму розпорядженні найбільші у світі військово-повітряні сили (ВПС США) і другі за величиною військово-морські сили (ВМС США). Хоча американське військове спорядження не завжди найкраще, арсенали США є одними з найвищих майже у кожному класі, а часті військові інтервенції створили безперервну історію високої ефективності солдатів збройних сил США [31].

США вели великі військові операції в Кувейті, Іраку та Афганістані. Жодна інша країна не здатна проєктувати глобальну владу в такому ж масштабі, принаймні поки що.

Країна очолює найбільшу групу союзників у мирний час історії людства. Сполучені Штати, по суті, створили мережу взаємозалежних альянсів, у центрі яких вони самі. Тільки на НАТО припадає проста більшість глобальних військових витрат у світі, навіть не беручи до уваги інших союзників США за договором, таких як Японія, Південна Корея, Австралія, Нова Зеландія і, принаймні попередньо, більша частина Південної Америки. Цей блок активно допомагає Україні в її боротьбі з російським агресором.

США консолідували величезну кількість інституційної влади. Штаб-квартира ООН, знаходиться в Нью-Йорку, а США та їхні найближчі союзники Франція та Великобританія разом становлять просту більшість постійних членів Ради Безпеки ООН.

Штаб-квартира Світового банку знаходиться у Вашингтоні, округ Колумбія, і Сполучені Штати мають найбільшу частку голосів в управлінні. Штаб-квартира МВФ також знаходиться в окрузі Колумбія, і кожен із його перших заступників директора-розпорядника без винятку був американцем. Хоча Світова організація торгівлі імовірно більш нейтральна, інтереси США та їхніх найближчих союзників знову домінують [31].

Наразі можна заперечити, що країни не повинні прагнути такої величі, що таке нарощування сили – застаріле мислення. І це справедливий аргумент, але також здається безперечним, що це визначення величі, засноване на здатності країни проєктувати різні форми влади за кордон, є найпоширенішим визначенням величі. І зрозуміло, що США виняткові як єдиний глобальний гегемон.

Індивідуальна свобода, експансіоністська влада (військова та культурна), технологічний розвиток та економічне зростання зрештою мають пріоритет у Сполучених Штатах над суспільною безпекою, домашніми послугами чи освітніми та економічними результатами.

Питання не в тому, чи є США такою вже великою країною, а в тому, чи ці багатства, технології, вплив і міць будуть спрямовані на якусь гідну мету і проти історичної поведінки інших великих держав. На це запитання можуть відповісти лише американці.

Другим ключовим елементом ролі США у світі після Другої світової війни, який можна розглядати як нерозривно пов'язаний із першим ключовим елементом вище, є захист і просування ліберального міжнародного порядку, який Сполучені Штати за підтримки союзників, створили у післявоєнний час. Хоча визначення ліберального міжнародного порядку відрізняються, його ключові елементи, як правило, включають наступне:

- повага до територіальної цілісності країн, неприйнятність зміни міжнародних кордонів силою чи примусом;
- віддання переваги вирішенню суперечок між країнами мирним шляхом, без застосування або загрози застосування сили чи примусу та відповідно до міжнародного права;
- повага до міжнародного права, глобальних правил і норм і універсальних цінностей, включаючи права людини;
- сильні міжнародні інституції для підтримки та імплементації міжнародного права, глобальних правил і норм і універсальних цінностей;
- використання ліберальних (тобто заснованих на правилах) міжнародних торговельних та інвестиційних систем для сприяння відкритим, заснованим на правилах економічним ініціативам, розвитку, зростанню та процвітанню;
- трактування міжнародних вод, міжнародного повітряного простору, космічного простору та (нещодавно) кіберпростору як міжнародної спільноти, а не як сфер, що підпадають під національний суверенітет.

Більшість ключових елементів вище (імовірно, усі, крім останнього) можна розглядати разом як такі, що утворюють те, що зазвичай називають міжнародним порядком, заснованим на правилах. Традиційною антиподом порядку, що ґрунтується на правилах, є порядок «сила робить правим» (іноді його називають законом джунглів), який є міжнародним порядком (або невпорядкованою ситуацією), у якому сильніші країни нав'язують їхню волю на менш потужні країни, організації та окремих осіб, майже не враховуючи правил [6].

Незважаючи на те, що ліберальний міжнародний порядок, як і інші міжнародні порядки, що йому передували, часто називають повністю розвинутою або загально визнаною ситуацією, він є:

- неповним за географічним охопленням та іншими способами;
- не закріпленим навічно, а тим, що скоріше піддається еволюції з часом;
- таким, що іноді порушується його прихильниками;
- не зовсім вільним від поведінки «сила робить правим»;
- схильним до різноманітних стресів і викликів.

Деякі вчені, наголошуючи на подібних вищезазначених моментах, стверджують, що ліберальний міжнародний порядок є більше міфом, ніж реальністю. Прихильники порядку, визнаючи його обмеженість, відкидають його характеристику як міф і підкреслюють його відмінності від міжнародних порядків, які йому передували [6].

Як згадувалося вище, ліберальний міжнародний порядок був створений Сполученими Штатами за підтримки їхніх союзників у роки відразу після Другої світової війни. На той час Сполучені Штати були єдиною країною, яка мала спроможність і бажання встановити новий міжнародний порядок. Бажання США встановити та відігравати провідну роль у підтримці ліберального міжнародного порядку зазвичай розглядається як відображення бажання американських політиків уникнути повторення смертоносних великих воєн та широкомасштабних економічних розладів і позбавлень першої половини ХХ століття – періоду який включав Першу світову війну, Велику депресію, піднесення комунізму та фашизму, український Голодомор, Голокост і Другу світову війну.

Бажання США встановити та відігравати провідну роль у підтримці ліберального міжнародного порядку також зазвичай розглядається як акт національних власних інтересів, який відображає переконання американських політиків у тому, що це буде суттєво служити безпеці США, політичним та економічним цілям. Прихильники ліберального міжнародного порядку загалом стверджують, що в обмін на те, щоб нести витрати на створення та підтримку ліберального міжнародного порядку, Сполучені Штати отримують значні переваги у сфері безпеки, політики та економіки, включаючи підтримку сприятливого балансу сил як на глобальному, так і на регіональному рівні, а також провідну або домінуючу роль у створенні та функціонуванні глобальних інституцій і правил для міжнародних фінансів і торгівлі. Дійсно, деякі критики ліберального міжнародного порядку стверджують, що це передусім конструкція для обслуговування інтересів США та сприяння світовій першості чи гегемонії США. Проте витрати та вигоди для Сполучених Штатів від захисту та просування ліберального міжнародного порядку є предметом дискусії [6].

Третім ключовим елементом зовнішньої політики США у світі є захист і просування свободи, демократії та прав людини як універсальних цінностей, критикуючи авторитарні і неліберальні форми правління. Цей елемент ролі США розглядається як такий, що відповідає не лише її основним політичним цінностям, а й теорії, висунутій деякими спостерігачами (іноді її називають теорією демократичного миру), згідно з якою демократичні країни краще реагують на бажання свого населення та отже, менша ймовірність вести агресивні війни або воювати один з одним [29].

Захист і сприяння свободі, демократії та правам людини також розглядається як ключовий компонент «м'якої сили» США, оскільки вона може заохочувати уряди-однодумці, а також організації та окремих осіб в інших країнах співпрацювати зі Сполученими Штатами, і формувати поведінку авторитарних і неліберальних урядів, які діють проти інтересів США, ганьблячи ці уряди та надихаючи продемократичні організації та окремих осіб у цих країнах.

Четвертим елементом ролі США, про який американські політики нечасто прямо заявляють публічно, є протидія появі регіональних гегемонів у Євразії. Ця мета відображає точку зору США на геополітику та велику стратегію, розроблену американськими стратегами та політиками під час і в роки відразу після Другої світової війни, яка включає два ключових судження:

- враховуючи кількість людей, ресурсів та економічну активність в Євразії, її регіональний гегемон представляв би достатньо велику концентрацію влади, щоб мати можливість загрожувати життєво важливим інтересам США;

- Євразія не є надійно саморегульованою з точки зору запобігання появі регіональних гегемонів, а це означає, що країни цієї частини світу не можуть розраховувати на можливість запобігти появі регіональних гегемонів своїми власними діями, і вони можуть потребувати допомоги з однієї чи кількох країн за межами Євразії, щоб мати можливість робити це надійно [38].

Запобігання появі регіональних гегемонів у Євразії іноді також називають збереженням розподілу влади в цьому регіоні, або запобіганням переходу ключових регіонів Євразії під домінування однієї влади, або запобіганням появі сфер світового

впливу, що могло бути наслідком появи одного чи кількох регіональних гегемонів у Євразії [38].

Дії США, які можна розглядати як вираження її цілей щодо запобігання появі регіональних гегемонів у Євразії, включають, але не обов'язково обмежуються наступним:

- участь США у Першій світовій війні, Другій світовій війні, Корейській та В'єтнамській війнах;

- альянси США та партнерства у сфері безпеки, в тому числі альянс НАТО, який було створено значною мірою для стримування та протидії спробам Радянського Союзу (тепер Росії) стати регіональним лідером;

- альянси США з країнами Східної Азії та Тихого океану, які були створені значною мірою для стримування та протидії спробам Радянського Союзу чи Китаю стати регіональним гегемоном у Східній Азії;

- партнерство США у сфері безпеки з країнами регіону Перської затоки, яке було встановлено здебільшого для стримування або протидії спробам Ірану чи Радянського Союзу (тепер Росії) стати регіональним гегемоном у цьому регіоні;

- додаткові політичні, дипломатичні та економічні дії США для стримування та протидії Радянському Союзу під час «Холодної війни», включаючи план Маршалла та наступні програми зовнішньої допомоги США.

Переслідуючи мету запобігти появі регіональних гегемонів у Євразії, політики США іноді вирішували співпрацювати або підтримувати ті недемократичні режими, які з власних причин розглядають Росію, Китай чи Іран як конкурентів або супротивників. Як наслідок, мета запобігання появі регіональних гегемонів в Азії іноді суперечила захисту та просуванню свободи, демократії та прав людини [29].

Хоча роль США у світі загалом була стабільною протягом останніх 70 років, специфіка її зовнішньої політики щодо виконання цієї ролі часто змінювалася з різних причин, включаючи зміни в адміністраціях і зміни в міжнародному середовищі безпеки. У визначеннях ролі США є місце для врахування певних варіацій у специфіці її зовнішньої політики.

Роль Сполучених Штатів на міжнародній арені має багато як захисників, так і критиків, і переваги цієї ролі були предметом тривалих дебатів між спеціалістами із зовнішньої політики, стратегами, політиками і громадськістю.

Найважливішим є те, чи повинні Сполучені Штати намагатися продовжувати відігравати активну інтернаціоналістську роль, яку вони відігравали протягом останніх років, чи натомість прийняти більш стриману роль, яка зменшить участь США у світових справах. Деякі критики ролі США у світі запропонували численні варіації ідеї більш стриманої ролі США [50].

Другий важливий вимір у дебатах щодо майбутньої ролі США стосується того, як збалансувати або поєднати досягнення вузько визначених матеріальних інтересів США з метою захисту та просування американських або універсальних цінностей, таких як демократія, свобода та права людини.

Третій важливий вимір стосується балансу в зовнішній політиці США між використанням інструментів «жорсткої» та «м'якої» сил.

Перспективи майбутньої ролі США у світі, мають різні позиції щодо цих питань:

Критики президента Д.Трампа, стверджують, що за його правління Сполучені Штати суттєво змінюють роль США у світі шляхом зміни деяких або всіх чотирьох ключових елементів ролі США, описаних раніше. Концепція адміністрації «Америка перш за все», її наголос на національному суверенітеті як головному орієнтирі зовнішньої політики держави та інші дії та заяви адміністрації утворюють нову роль США, яка характеризується [23]:

- добровільною відмовою від глобального лідерства або зречення від нього,
- більшою залежністю від односторонності,
- зниженням готовності працювати через міжнародні або багатосторонні установи та угоди,
- прийняттям ізоляції або майже ізоляції США з певних міжнародних питань,
- більш скептичним поглядом на цінність альянсів для Сполучених Штатів,
- менш критичним поглядом на певні авторитарні чи неліберальні уряди,

- зменшеним або більш вибірковим підходом до просування та захисту певних універсальних цінностей,
- підвищенням двосторонніх торговельних балансів, комерційних міркувань, грошових операцій і власності на активи, такі як нафта, над іншими міркуваннями зовнішньої політики,
- неявною толерантністю до повторної появи аспектів міжнародного порядку, який чинить праву силу.

На підтвердження цієї думки наводять різні дії та заяви тогочасного керівництва США, зокрема [23]:

- рішення адміністрації Д.Трампа вийти з регіональної торговельної угоди Транстихоокеанського партнерства (ТРП), багатосторонньої Паризької кліматичної угоди та ядерної угоди з Іраном;
- її попередні пропозиції щодо скорочення фінансування Державного департаменту та фінансування іноземної допомоги, а також затримки із заповненням керівних посад Державного департаменту;
- скептичні заяви президента щодо цінності для Сполучених Штатів певних альянсів США (зокрема, з європейськими країнами та Південною Кореєю) і загалом його очевидний транзакційний і монетарний підхід до розуміння та управління відносинами альянсів;
- оголошене Адміністрацією 6 жовтня 2019 р. рішення президента про виведення військ США з півночі Сирії;
- зосередженість Адміністрації президента на проведенні двосторонніх торгових переговорів з різними країнами;
- нечасті або непослідовні заяви Адміністрації президента на підтримку демократії та прав людини, включаючи її реакцію на вбивство журналіста Джамала Хашогті та заяви президента щодо демократичних протестів у Гонконзі.

Натомість, прихильники адміністрації Д.Трампа, не погоджуються з деякими або всіма вищезазначеними точками зору. Визнаючи, що адміністрація Д.Трампа змінила зовнішню політику США в ряді сфер порівняно з політикою, яку проводила адміністрація Б.Обами, ці спостерігачі стверджують, що за адміністрації Д.Трампа

відбулося менше змін і стало більше послідовності щодо ролі США у світі. На підтримку цієї думки наводять, серед іншого [23]:

- документ Адміністрації президента про стратегію національної безпеки (NSB) за грудень 2017 року та її несекретне резюме за січень 2018 року щодо допоміжного документа про стратегію національної оборони (NDS), значна частина якого стосується лідерства США, загального акценту на конкуренції великих держав з Китаєм і Росією, сильна підтримка альянсів США;

- заяви Адміністрації президента, які підтверджують підтримку США НАТО, а також дії адміністрації щодо вдосконалення її військового потенціалу в Європі для стримування потенційної російської агресії в Європі;

- готовність Адміністрації президента запроваджувати та підтримувати різноманітні санкції проти Росії;

- концепцію Адміністрації президента «Вільний і відкритий Індо-Тихоокеанський регіон для спрямування політики США щодо Індо-Тихоокеанського регіону;

- більш конфронтаційну політику Адміністрації президента по відношенню до Китаю, включно з її планом збільшити фінансування програм зовнішньої допомоги США, щоб конкурувати з Китаєм за вплив в Африці, Азії та Америці;

- торговельні дії, які спрямовані на те, щоб зробити вільну торгівлю більш сталою в довгостроковій перспективі шляхом забезпечення її справедливості для всіх сторін, у тому числі для Сполучених Штатів;

- підтримку Адміністрацією президента (правда, із запізненням) протестувальників за демократію Гонконгу, її критика практики дотримання прав людини в Китаї по відношенню до мусульманського населення-уйгурів і наголос на релігійній свободі як складовій прав людини.

Існує також точка зору якщо роль США змінюється, то ця зміна почалася не за адміністрації Д.Трампа, а за адміністрації Б.Обами, зокрема щодо питання про те, чи Сполучені Штати зменшили або відмовилися від глобального лідерства, зокрема:

– зосередження на скороченні військової присутності США та припиненні бойових операцій в Іраку та Афганістані на користь більшого зосередження на внутрішніх ініціативах з відновлення власної безпеки;

– рішення оголосити, але не застосовувати «червону лінію» щодо поведінки сирійського уряду;

– стримана реакція на дії Росії в Криму та на сході України, і загалом, її небажання, принаймні протягом деякого часу, повністю визнати та адаптуватися до менш співробітницьких і більш конфронтаційних відносин з Росією та Китаєм. [46]

Ще інші вважають, що початок змін у ролі США відбувся ще раніше, за адміністрації Джорджа Буша-молодшого, коли ця адміністрація не відповіла більш рішуче на вторгнення Росії та окупацію частини Грузії у 2008 році, або за адміністрації Б.Клінтона.

Для таких спостерігачів зміна ролі США у світі за адміністрації Д.Трампа може означати не стільки зміну ролі США, скільки продовження або поглиблення змін, які почалися в попередній адміністрації США.

Президент Джо Байден вступив на посаду з амбітною програмою зовнішньої політики США, підсумованою його улюбленим слоганом кампанії: «Америка повернулася». Перш за все, це означало усунення шкоди, завданої глобальному становищу Америки його попередником, колишнім президентом Дональдом Трампом. Протягом чотирьох років перебування на посаді президента країни Д.Трамп ускладнив стосунки із союзниками Америки в Європі та Азії, із супротивниками, такими як Іран та Венесуела, і розпочав торгівельну війну з Китаєм, яка призвела до погіршення двосторонніх відносин в останнє десятиліття.

Реалізація зовнішньої політики адміністрації Дж.Байдена ґрунтується на відмові від спадщини Д.Трампа «Америка перш за все» та відновленні багатостороннього порядку. Це знайшло відображення у приєднанні США до Паризької кліматичної угоди та Всесвітньої організації охорони здоров'я та відновленні лідерства в кліматичній дипломатії. Пандемія COVID-19 також дала Дж.Байденові можливість відновити глобальну лідерську роль Америки та почати відновлювати зв'язки, які були втрачені за президенства Д.Трампа.

Але на практиці деякі пріоритети Дж.Байдена дуже схожі на дії його попередника. «Зовнішня політика для середнього класу», яка демонструє спрямування дипломатії США на забезпечення миру, безпеки та процвітання усередині країни, є суголосною позиції Д.Трампа щодо встановлення інтересів США вище своїх глобальних зобов'язань. Дж.Байден також виконав угоду Д.Трампа про вихід з Афганістану без консультацій і координації з союзниками Вашингтона по НАТО – і заплатив політичну ціну за крах афганського уряду та хаотичну евакуацію, яка послідувала. А щодо інших питань, зокрема імміграційної та прикордонної політики, то Дж.Байден не продемонстрував необхідності внести негайні зміни. Так само він із запізненням скасував суперечливі тарифи на імпорту європейської сталі та алюмінію.

Тому, варто зазначити, що будь-які зміни ролі США мають свої потенційні наслідки. За результатами проведеного в роботі SWOT-аналізу, можемо виокремити такі небажані наслідки (Додаток Б):

- зменшення влади та зовнішньополітичної спроможності США, зокрема шляхом послаблення Державного департаменту та зменшення або знецінення використання елементів «м'якої сили» США;

- послаблення здатності США використовувати свій зовнішньополітичний потенціал у міжнародних справах – та ізоляція Сполучених Штатів у певних міжнародних питаннях, фактично перетворюючи концепцію «Спочатку Америка» на «Сама Америка» – шляхом пошкодження давніх і цінних альянських відносин США;

- скорочення участі США в багатосторонніх політичних і торгових переговорах і угодах;

- перетворення Сполучених Штатів на нестабільного та імпульсивного міжнародного актора та менш надійного союзника і партнера у переговорах;

- послаблення, очолюваного США, міжнародного порядку та заохочення повторної появи аспектів міжнародного порядку, заснованого на праві сили;

- уповільнення поширення демократії та прав людини, заохочення моральної еквівалентності між Сполученими Штатами та авторитарними та неліберальними

країнами та мовчазне сприяння повторній появі авторитарних та неліберальних форм правління;

– створення вакууму в глобальному лідерстві у встановленні та підтримці глобальних правил і норм, у вирішенні конкретних суперечок та інших питань, а також у регіональному балансі сил, який Китай і Росія, а також Франція, Туреччина, Сирія, Іран та інші країни намагаються заповнити, часто за рахунок інтересів і цінностей США.

Корисні наслідки змін:

– пристосування ролі США до такої, яка є більш реалістичною щодо того, що Сполучені Штати можуть досягти у світі сьогодні та в майбутньому, особливо враховуючи обмеження її ресурсів та зменшення економічної та військової переваги в останні десятиліття, оскільки інші країни зростали економічно та розвинули свої війська;

– посилення стримування потенційної регіональної агресії, роблячи потенційні дії США менш передбачуваними для потенційних противників;

– відновлення поваги до національного суверенітету як орієнтиру зовнішньої політики США та організації міжнародних справ;

– заохочення союзників США та партнерів у сфері безпеки в Євразії робити більше, щоб захистити себе, тим самим зменшуючи витрати США та розвиваючи потенціал Євразії;

– наголошення на протидії та конкуренції з Китаєм, який створює надзвичайно сильний і багатовимірний виклик безпеці та процвітанню США;

– робота над посиленням архітектури безпеки Індійсько-Тихоокеанського регіону в рамках проєкту FOIP;

– зробити торгові угоди більш справедливими для Сполучених Штатів.

Таким чином, сучасна зовнішня політика Адміністрації Дж.Байдена і США в цілому має значне історичне, економічне та політичне підґрунтя.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США В АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ

2.1. Еволюція зовнішньої політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні

Зовнішня політика США щодо діяльності в Азійсько-Тихоокеанському регіоні має важливі дипломатичні та економічні наслідки для США.

«Наступного року Сполучені Штати та їхні союзники зіткнуться зі все більш складним і взаємопов'язаним середовищем глобальної безпеки, яке позначається зростаючим обсягом конкуренції та конфліктів великих держав, де учасники змагаються за увагу та обмежені ресурсні можливості» [46], – ця заява міститься в щорічному звіті про оцінку загроз розвідувального співтовариства США за 2022 рік. Дві загрози, які викликають стурбованість США з точки зору «нової загрози агресії національних держав» [37], знаходяться в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні: Китай і Північна Корея.

«Китай все більше стає майже рівним конкурентом, кидаючи виклик Сполученим Штатам на багатьох аренах – особливо на економічній, військовій та технологічній – і він прагне змінити глобальні норми та потенційно загрожує своїм сусідам» [37]. Від проблемного питання з Тайванем і агресії в Південно-Китайському морі до ініціативи «Один пояс, один шлях» і відносин Китаю з Росією. Експерти з розвідки прогнозують, що протягом наступних десяти років Китай подвоїть свої ядерні запаси [37].

Тим часом Північна Корея розширить свої можливості зброї масового знищення, будучи рушійним гравцем на регіональній і світовій арені.

В Азіатсько-Тихоокеанському регіоні США поставлено на карту різноманітні інтереси, пов'язані з дипломатичними відносинами, питаннями національної безпеки та економічними інтересами, і все це на тлі посилення геополітичної нестабільності. Регіон став предметом політичного інтересу під час «Азіатського повороту» за часів президенства Б.Обами, який аналітики позитивно оцінювали за

зміцнення ключових альянсів, і негативно – за його неспроможність стримати зростання Китаю в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні [53].

Враховуючи відверто антагоністичну політику Північної Кореї, а також дедалі агресивніші дії Китаю, політика США в регіоні та відносини з азіатськими союзниками можуть мати вирішальне значення.

Південно-Східна Азія була центральною частиною зовнішньої політики США в цьому регіоні. Економічною основою даного курсу мало стати Транстихоокеанське партнерство (ТТП), великий проєкт адміністрації Д.Трампа, який, серед іншого, дав змогу створити де-факто зони вільної торгівлі з країнами Південно-Східної Азії, а саме з Малайзією та В'єтнамом. Однак при цьому Індонезія і Таїланд не були включені в ТРП, що створювало відчуття розколу Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) за ознакою членства в цій угоді.

Така політика значною мірою сприяла тому, що інші країни за межами Азіатсько-Тихоокеанського регіону також почали активніше цікавитися регіоном і розглядати його як елемент своєї зовнішньої політики. Але під час другого терміну президентства Б.Обами в країнах Південно-Східної Азії почали виникати сумніви щодо серйозності намірів США. Зокрема, коли Китай здійснював агресивні дії проти Філіппін і В'єтнаму в Південно-Китайському морі, США не втручалися. Як результат країни Південно-Східної Азії стали здійснювати обережну співпрацю з Китаєм.

За час президенства Д.Трампа вважали, що співпраця з країнами Південно-Східної Азії можлива з тих чи інших питань, якщо ці країни бажають такої співпраці. Проте АСЕАН перестала бути одним із центральних елементів американської стратегії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Адміністрація Д.Трампа зосередилася на побудові моделі відносин із дружніми країнами, «розрахованої» на геополітичне протистояння з Китаєм.

У зв'язку з цим відбулося охолодження відносин з країнами Південно-Східної Азії, для яких парадигма великодержавного суперництва не є привабливою. Протягом цього періоду в американських доктринальних документах продовжувалося висловлювання підтримки країн Південно-Східної Азії, але

насправді цей процес не здійснювався, навіть, відповідальні за цей напрямок представники влади не завжди були присутні на засіданнях регіональних форумів. На відміну від адміністрації Б. Обами, оточення президента Д.Трампа скептично ставилося до багатосторонніх економічних і політичних об'єднань і більш прихильно до розвитку двосторонніх, ніж багатосторонніх відносин. В економічній політиці посилювалися елементи протекціонізму [23].

Деякі країни, наприклад Сінгапур, за Д.Трампа ніколи не мали посла США. У той же час були розроблені ініціативи з регіональної безпеки, такі як «Ініціатива безпеки на морі Південно-Східної Азії» та «Ініціатива безпеки Азіатсько-Тихоокеанського регіону».

Концепція «Америка понад усе» викликала занепокоєння серед держав Південно-Східної Азії. Однак слід зазначити, що в ній міститься ідея невтручання у внутрішні справи інших країн, що узгоджується з принципами, яких дотримуються країни АСЕАН.

Під керівництвом Д.Трампа була розроблена концепція «Free and Open Indo-Pacific» і офіційно проголошена під час візиту американського президента в Дананг у 2017 році.

Риторика про протистояння з Китаєм, озвучена, серед іншого, в таких доктринальних документах, як «Стратегія національної безпеки» та «Стратегія національної оборони», «Концепція вільного та відкритого Індо-Тихого океану» почала сприйматися як спроба змусити країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону стати на бік конфлікту [42].

Саме протистояння між США та Китаєм сприймалося як наслідок непослідовної політики Д.Трампа. Жоден з учасників цього протистояння не був однозначно сприйнятий у країнах Південно-Східної Азії як головний герой.

Під час президентства Д.Трампа в багатьох країнах Південно-Східної Азії було відчуття, що участь США у справах регіону продовжувала знижуватися. Згідно з опитуваннями 2019 року, 68% респондентів у країнах АСЕАН вважали, що за часів адміністрації Д.Трампа втручання США в регіональні справи знизилося [32].

Прихід Джо Байдена до влади в США викликав занепокоєння в деяких країнах АСЕАН, особливо тих, які насторожено ставляться до Китаю, оскільки вважали, що політика Дж.Байдена щодо Китаю стане м'якшою і почнеться більш активна взаємодія між двома країнами. До таких країн в першу чергу відноситься В'єтнам та військова еліта на Філіппінах, а також деякі інші країни, які мають територіальні суперечки з Китаєм в Південно-Китайському морі. Решта країн сприйняли зміну політичного курсу позитивно, розраховуючи на більш передбачуваний і раціональний підхід [42].

У «Індійсько-тихоокеанській стратегії» адміністрація Дж.Байдена приділила багато уваги АСЕАН. У документі прямо згадуються багато країн регіону, зокрема Філіппіни і Таїланд як військові союзники Сполучених Штатів. Провідними регіональними партнерами були названі Індонезія, Малайзія та Сінгапур. У той же час відзначається центральна роль АСЕАН і висловлюється підтримка її зусиль із забезпечення стійких рішень для найгостріших викликів регіону. Крім того, у документі йдеться про намір збільшити обсяги прямих іноземних інвестицій та вжити заходів, які дозволять цим країнам «сприяти та полегшувати торгівлю за високими стандартами, керувати цифровою економікою,... та створювати цифровий зв'язок» [46].

В'єтнаму приділяється особлива увага в усіх американських доктринальних документах, у тому числі в «Тимчасових стратегічних настановах національної безпеки Дж. Байдена». Сінгапур і В'єтнам були першими країнами в рамках зовнішньополітичних візитів віце-президента США Камали Гарріс, покликаних зміцнити відносини з Південно-Східною Азією в цілому. Під час візиту вдалося досягти домовленості у сфері кібербезпеки та боротьби зі зміною клімату. Наприкінці 2021 року держсекретар США Ентоні Блінкен відвідав Індонезію та Малайзію.

У доктринальних документах адміністрації Дж. Байдена однією з особливостей є зображення поточної геополітичної ситуації крізь призму ідеологічного конфлікту між авторитаризмом і демократією та трактування в цьому ключі протистояння між США та Китаєм. Тим більш примітним є той факт, що в

політичному ландшафті такого регіону, як Південно-Східна Азія, можна побачити як авторитарні (включаючи союзників США, як Таїланд і Філіппіни), так і демократичні риси [29].

Незважаючи на призначення на ключові пости в адміністрації багатьох політичних діячів часів Б. Обами, повернення до політики його адміністрації неможливе через зміну балансу сил, агресивні дії Китаю, нові пріоритети як країн АСЕАН, так і США, де на перший план вийшло завдання відновлення збитків, завданих відносинам з головними союзниками в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні під керівництвом Д.Трампа. Адміністрація Дж. Байдена також не виявляє вираженого інтересу до участі в будь-яких багатосторонніх економічних угодах, що свідчить про те, що Сполучені Штати можуть втратити свої колишні позиції в економічній структурі Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Цілком імовірно, адміністрація Дж. Байдена, як і попередня адміністрація, орієнтована на суперництво з Китаєм.

2.2. Сучасні виклики для політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні

Мета зовнішньої політики США полягає в тому, щоб керувати «можливостями для формування колективних дій із союзниками та партнерами як проти нової загрози агресії національної держави, так і проти загроз безпеці людей» [29], як детально зазначено в Щорічній оцінці загроз 2022 року. Китай і Північна Корея є загрозою не лише для США, але й для його давніх союзників Японії та Південної Кореї. Агресія Китаю в Південно-Китайському морі особливо загрожує Тайваню та країнам Південно-Східної Азії. Китай також є лідером у світі за системами стеження та цензури для моніторингу населення та придушення інакомислення, а його ініціатива «Один пояс, один шлях» має на меті розширити економічну, технологічну та військову присутність країни за кордоном [29].

1. Економічні та торгові інтереси

На Азію припадає близько 37% світового ВВП, і шість із десяти найбільших країн – торгових партнерів США знаходяться в Азії: у 2022 році Китай займав перше місце за оборотом торгівлі із США. Також великі обсяги торгівлі з Японією, Південною Кореєю, В'єтнамом, Індією, Тайванем [59].

Особливу стурбованість США викликають агресивні спроби Китаю розширити свою економічну міць і вплив у регіоні та в усьому світі. Яскравим прикладом є китайська ініціатива «Один пояс, один шлях», яка є «амбітним планом Китаю щодо розвитку двох нових торговельних шляхів, що з'єднують Китай з рештою світу» [33], щоб «розвинути розширений, взаємозалежний ринок для Китаю, розвинути економічний і політичний розвиток Китаю, потужності та створити належні умови для Китаю для побудови високотехнологічної економіки» [33].

Крім того, «Made in China – 2025» «прагне зробити Китай домінуючим у світовому високотехнологічному виробництві» в таких секторах, як електромобілі, інформаційні технології та комунікації, а також штучний інтелект. Поєднання двох зусиль, якщо обидва будуть успішними, зробить Китай економічним і технологічним центром з мережами, які він зможе контролювати в більшій частині світу [33].

США прагнуть протидіяти китайському впливу в регіоні, одночасно зберігаючи взаємовигідні торгові відносини та спільні інтереси безпеки.

2. Загальні права людини

Як зазначає Державний департамент США, «Сполучені Штати розуміють, що дотримання прав людини допомагає забезпечити мир, стримувати агресію, сприяти верховенству права, боротися зі злочинністю та корупцією, зміцнювати демократію та запобігати гуманітарним кризам» [42].

Варто відзначити практику дотримання прав людини в Північній Кореї та санкції США, Канади та Європейського Союзу проти Китаю у зв'язку з «кампанією геноциду проти уйгурських мусульман», яка, за словами офіційних осіб США, також відбулася на тлі «придушення демократії в Гонконзі» [42].

3. Союзники

Союзники США пропонують унікальні можливості для співпраці, оскільки США переслідують свої політичні цілі в цьому регіоні.

Південна Корея є одним із найважливіших союзників США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, особливо з точки зору стримування ядерної Північної Кореї. Альянс служить для стримування агресії Північної Кореї та забезпечує континентальну базу для сил США. США включають Південну Корею в «ядерну парасольку», політику розширеного стримування, в рамках якої США обіцяють використовувати свою ядерну зброю для захисту союзників. У Південній Кореї розміщено понад 28 тис. військовослужбовців США, і дві країни проводять спільні військові навчання.

Альянс Японії зі США вважається «одним із найважливіших військових відносин у регіоні» та «якорем безпеки США в Азії». Сполучені Штати мають понад вісімдесят військових об'єктів у Японії та понад 60 тис. військових, це більше, ніж у будь-якій іншій країні. Ці відносини набули особливого значення в останні роки у світлі посилення агресії Китаю – особливо його морської діяльності на спірних територіях – і ракетних і ядерних випробувань Північної Кореї [36].

Зв'язки США з Індією також набувають більшого значення в умовах експансії Китаю. Починаючи з 2017 року Індія та Японія погодилися «поглибити оборонні зв'язки та сприяти більшій співпраці з Австралією та Сполученими Штатами, оскільки вони прагнуть протистояти зростаючому китайському впливу в Азії». США, Індія та Японія також підписали інфраструктурні угоди, щоб спробувати протистояти зростаючому геополітичному та економічному впливу Китаю за допомогою ініціативи «Один пояс, один шлях» [38].

У Південно-Східній Азії агресія Китаю в Південно-Китайському морі викликала антагонізм проти Брунею, Індонезії, Малайзії, Філіппін, Тайваню та В'єтнаму, які претендують на зони в морі. США підтримують свободу судноплавства цих країн-заявників на основі Конвенції ООН з морського права. США посилили свою військову та військово-морську активність у регіоні, включаючи операції зі свободи судноплавства, з оборонними союзниками, включаючи Австралію.

У вересні 2021 року США оголосили про партнерство в галузі безпеки з Австралією та Великою Британією (AUKUS), яке постачатиме Австралії атомні підводні човни (хоча і не ядерну зброю) і спростить обмін інформацією в ключових технологічних сферах від штучного інтелекту та кібернетики до підводних систем. За словами ад'юнкта-професора Джорджтаунського університету Патриції О'Браєн, партнерство збільшить військовий потенціал Австралії та об'єднає союзників для «створення глобальної мережі заходів безпеки для боротьби з масштабною та швидкою глобальною експансією Китаю» [32].

Разом із Великобританією, Канадою та США, Австралія та Нова Зеландія також є двома членами мережі обміну розвіданими, яка зосереджується на обміні секретною інформацією про зовнішню діяльність Китаю.

Північна Корея та Китай є двома найбільшими викликами як для інтересів США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, так і для країни в цілому. Обидві країни є ядерними державами, але взаємодія США з цими країнами сильно відрізняється. США не мають дипломатичних чи офіційних економічних відносин з Північною Кореєю, тоді як Китай є одним із головних торговельних партнерів США.

4. Північна Корея

Північна Корея є однопартійною комуністичною державою, якою керує диктатура сімейної династії. Нинішній верховний лідер – Кім Чен Ин, син колишнього диктатора Кім Чен Іра [34].

Північна Корея є одним із найбільш репресивних режимів у світі з суворо обмеженими всіма основними свободами та відсутністю функціонуючого громадянського суспільства. Немає публічного доступу до Інтернету, і всі ЗМІ є державними. Країна має одну з найбільш централізованих і найменш відкритих економік у світі, і є однією з найбідніших країн світу. У лютому 2019 року посол Північної Кореї в ООН визнав, що уряд «терміново звертається за допомогою до міжнародних організацій, щоб нагодувати свій народ» [34]. За оцінками гуманітарної програми ООН у 2020 році, 10,4 мільйона із загального 25-мільйонного населення потребують «підтримки харчування та покращення доступу до основних послуг, таких як охорона здоров'я, чиста вода, санітарія та гігієна» [34].

Північна Корея є незаконною ядерною державою, яка постійно порушувала Глобальний договір про нерозповсюдження ядерної зброї, перш ніж вийти з угоди в 2003 році. Держава продовжує розробляти та випробовувати ядерну зброю, незважаючи на постійне засудження та санкції з боку міжнародного співтовариства [37].

Північнокорейський режим провів своє перше в історії випробування міжконтинентальної балістичної ракети в липні 2017 року. Згідно зі щорічною оцінкою загроз за 2022 рік, Північна Корея продовжує випробування ракет малої дальності, міжконтинентальних, і гіперзвукових ракет. За оцінками більшості аналітиків, Північна Корея має на озброєнні від 20 до 60 ядерних боєголовок.

У листопаді 2017 року адміністрація Д.Трампа повернула Північну Корею до списку держав-спонсорів терору. Північна Корея допомагала іранському режиму в розробці ядерної зброї, а Пхеньян і Тегеран також брали участь у ядерній співпраці з Сирією. Крім того, Північна Корея бере участь у незаконній торгівлі зброєю з Кубою та Бірмою та забезпечує військову підготовку членів Хезболли з 1980-х років. Північнокорейські хакери роками «націлювалися на ЗМІ, аерокосмічний і фінансовий сектори, а також на критичну інфраструктуру в Сполучених Штатах і в усьому світі» [37]. Країна проводить триваючі кібератаки на Південну Корею, і вважається, що вона пов'язана з серією хакерських атак на фінансові установи в 2016 році, а також нещодавніми фінансовими хакерськими атаками 2022 року. Експерти попереджають, що США залишаються вразливими до майбутніх кібератак з боку Північної Кореї [37].

5. Китай

Сьогодні Китаєм керує Комуністична партія Китаю (КПК). Натхненні більшовицькою революцією в Росії та марксистськими принципами, молоді китайські революціонери заснували КПК у 1921 році. Сі Цзіньпін прийняв керівництво в 2012 році та є нинішнім президентом Китаю та генеральним секретарем КПК.

У період з 2013 по 2016 роки економічне зростання дозволило понад 50 мільйонам людей у сільській місцевості Китаю вийти з бідності, але проблеми все

ще залишаються. У липні 2020 року, в розпал пандемії коронавірусу, Китай оголосив, що він «викоринив крайню лінію бідності» [37].

Крім того, Китай встановив «навмисно оцадливий стандарт» у 2,30 долара на день як поріг бідності; на основі межі бідності Світового банку вище середнього доходу в 5,50 доларів на день, який, на думку багатьох, Китаю слід використовувати як орієнтир через його економічний статус.

У Всесвітньому звіті Human Rights Watch за 2019 рік повідомляється, що «напад Китаю на індивідуальні права людини досяг найгіршого рівня з часів різанини на площі Тяньаньмень» [37]. Звіти за 2021 і 2022 роки свідчать про те, що репресії поглибилися через придушення демократії в Гонконзі та затримання уйгурів та інших тюркських мусульман [37].

Китай є головним торговим партнером США, повернувши собі це місце наприкінці 2021 року після торгових суперечок з 2018 року. На Китай припадає 15% загальної міжнародної торгівлі США.

Економіка Китаю все ще залишається найбільшою у світі, «з 1970-х років Китай перейшов від закритої, централізовано планованої системи до більш орієнтованої на ринок системи, яка відіграє важливу глобальну роль», хоча «Китай продовжує проводити промислову політику, державну підтримку ключових галузей, обмежувальний інвестиційний режим» [33].

За межами своїх кордонів економічні цілі Китаю поширюються далеко. Започаткована в 2013 році китайська ініціатива «Один пояс, один шлях є масштабним інфраструктурним проєктом, який простягнеться від Східної Азії до Європи» [53].

Дозвіл китайським фірмам будувати мережі 5G, які можуть встановлювати технологічні стандарти, викликає певний дискомфорт. Якщо Китай матиме доступ до критичної інфраструктури, від якої залежать багато країн, Китай, по суті, контролюватиме всю інформацію в цих системах [53].

Інші проблеми включають суверенітет і надмірну заборгованість, оскільки вартість багатьох проєктів стрімко зросла за останні роки та покладається на позики з низькими відсотками, а не на гранти. «Дипломатія боргової пастки» – це

звинувачення в тому, що Китай використовує «Один пояс, один шлях» як частину маніпулятивної глобальної стратегії, фінансуючи великі інфраструктурні проєкти в країнах, що розвиваються, за допомогою неприйнятних позик, а потім використовуючи борг, щоб отримати важелі впливу на ці уряди» [53].

Але враховуючи, що до 2035 року дефіцит світової інфраструктури перевищить 40 трильйонів доларів, у деяких країн, що розвиваються, залишається небагато інших варіантів. США відповіли BUILD Act у 2018 році, що з точки зору витрат набагато менше, ніж ініціатива Китаю. За цим послідувала ініціатива адміністрації Дж.Байдена «Побудуй кращий світ» (B3W), запущена в червні 2021 року.

Станом на березень 2022 року понад 130 країн підписали або виявили інтерес до проєктів фізичної інфраструктури. В Африці Китай уже надає більше фінансування на інформаційні та комунікаційні технології, ніж усі багатосторонні організації та провідні демократії разом узяті на всьому континенті.

Китай «зміцнює свої економічні позиції та просуває свої стратегічні цілі». Пандемія коронавірусу виявила залежність світу від Китаю щодо основних медичних товарів та засобів індивідуального захисту, і ця залежність продовжилася щодо вакцин, оскільки Китай був першим у пропонуванні вакцинації за межами своїх кордонів.

Економічна експансія Китаю часто переплітається з його військовою позицією, що створює ще одну проблему, яку адмірал Філіп Девідсон з Індійсько-тихоокеанського командування назвав «головною загрозою інтересам США, громадянам США та нашим союзникам» у регіоні. Офіційний оборонний бюджет Китаю на 2021 рік оцінювався приблизно в 210 мільярдів доларів, що на 6,8% більше, ніж у 2020 році. Однак оборонний бюджет Китаю не включає всю військову діяльність, тобто він може бути вищим. У 2019 році Стокгольмський міжнародний інститут дослідження проблем миру та Центр стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS) підрахували, що того року оборонний бюджет Китаю був ближче до 240 мільярдів доларів, що майже на 40% перевищує офіційну цифру в 183,5 мільярда доларів. Оборонний бюджет Китаю є другим за величиною у світі після

США і перевищував сумарні військові витрати Індії, Росії, Японії, Південної Кореї та Тайваню в 2019 році [17, с.32].

У звіті CSIS зазначено, що за останнє десятиліття «щорічне збільшення офіційних військових витрат Китаю перевищило річне зростання ВВП, що відображає пріоритет, який Пекін надає зміцненню своїх збройних сил». Китай має запас із понад 300 одиниць ядерної зброї наземного та морського базування, і «його програма модернізації додає значні нові можливості». Нарощування військової сили Китаю також залякало його сусідів.

За межами своїх кордонів Китай кидає виклик незалежності Тайваню та тисне на країну до возз'єднання з материковим Китаєм. Китай також займає агресивну позицію в Південно-Китайському морі через територіальні суперечки з Японією і Тайванем. Крім того, багато експертів стурбовані тим, що китайська ініціатива «Один пояс, один шлях» «може стати троянським конем для регіонального розвитку та військової експансії під керівництвом Китаю» [13].

USA Today в 2022 році повідомила: «Законодавці обох партій бачать економічні, військові та технологічні амбіції Китаю як найсерйознішу загрозу національній безпеці США». У щорічній оцінці загроз розвідувального співтовариства США за 2022 рік йдеться: «Пекін все більше поєднує зростаючу військову міць зі своїм економічним, технологічним і дипломатичним впливом для зміцнення правління Комуністичної партії Китаю, забезпечення того, що вона вважає своєю суверенною територією та перевагою в регіоні, і досягнення глобального впливу» [65].

Стосовно Китаю, зокрема, Управління торгового представника США дослідило торговельні практики Китаю та виявило, що багато з них є несправедливими щодо США та інших торгових партнерів Китаю. Політика включає обмеження на іноземну власність та іноземні інвестиції, субсидії вітчизняній промисловості та тиск на американські компанії з метою передачі інтелектуальної власності китайським організаціям. У січні 2018 року адміністрація Д.Трампа запропонувала тарифи, які б протистояли цій практиці, і Китай надав таку саму відповідь, як результат – тарифна війна зі змінами тарифів на торгівлю сталлю,

алюмінієм, фінансовою, технологічною та сільськогосподарською продукцією на мільярди доларів. Незважаючи на укладення угоди, яка відновила торгівлю між Китаєм і США, станом на початок 2023 року Китай не виконав своїх обіцянок купувати американські товари.

Транстихоокеанське партнерство (TPP), угода про вільну торгівлю між США та 11 країнами Тихоокеанського регіону, запропонована адміністрацією Б.Обами, мала на меті зблизити країни Тихоокеанського регіону шляхом зниження тарифів, а також їх спільним протистоянням зростаючому регіональному впливу Китаю. Адміністрація Трампа вийшла з TPP у січні 2017 року, а решта 11 країн переглянули та підписали Всеосяжну та прогресивну угоду про Транстихоокеанське партнерство (СРTPP) у березні 2018 року. Чи можуть і як США можуть стати частиною цієї торгової угоди, досі невідомо. Адміністрація Дж.Байдена не підтримує повторне приєднання, якщо деякі положення не будуть переглянуті, наприклад щодо посилення трудових положень, але заявка Китаю на приєднання у вересні 2021 року створила додатковий тиск на участь США [37].

Нарешті, все більш тісні відносини та співпраця Китаю з Росією викликають занепокоєння, оскільки обидва мають голосування постійних членів у Раді Безпеки ООН. Москва та Пекін регулярно дотримуються лінії один одного. У 2017 році Китай і Росія наклали вето на резолюцію про запровадження санкцій проти Сирії «через імовірне використання хімічної зброї» [22]. У лютому 2019 року обидві країни наклали вето на резолюцію США, щодо намагання проведення демократичних виборів і доступу гуманітарної допомоги до Венесуели. На початку 2022 року відносини між двома країнами, зросли після російського вторгнення в Україну; Китай утримався від голосування за резолюцію Ради Безпеки ООН, яка засуджує Росію, і утримався від економічних санкцій проти Росії, запроваджених США та Європою [22].

Геополітична напруженість в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні є високою та може призвести до наслідків, які сильно вплинуть на союзників США в регіоні, а також на безпеку, політичні та економічні інтереси США. Підтримка та сприяння міцним альянсам, а також розуміння та вирішення проблем у регіоні та того, як вони

вплинуть безпосередньо на США, будуть ключовими для забезпечення успіху політики США в Азії.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА США ТА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

3.1. Передумови стратегічного партнерства США та України

Відправною точкою стратегічного партнерства будь-яких двох країн слід вважати існуючі соціально-політичні, економічні та військові зв'язки. Подібно до ситуації в Грузії, стратегічне партнерство між США та Україною є асиметричним, де США є домінуючою силою. Але більша залежність не робить Україну нерівноправним партнером. Навпаки, США підтримувала прагнення України до демократизації та інтеграції в євроатлантичні структури. Починаючи з 1991 року, співпраця України зі Сполученими Штатами Америки набула масштабності, поширюючи партнерство на економічні, соціально-культурні питання та питання безпеки [58]. Розвиток українсько-американських міждержавних відносин почався з отримання незалежності Україною. Але тільки після перемоги Революції Гідності у 2013-2014 роках українсько-американські відносини за ступенем співпраці наблизилися до змістовного рівня стратегічного партнерства [58].

Проте, незважаючи на кілька позитивних прикладів співпраці та суттєвого партнерства в політичній та військовій сферах співпраці (ядерне роззброєння України в 1994 році, деякі обнадійливі ознаки включення до планів розширення НАТО та Угода про стратегічне партнерство між США та Україною в 2008 році), економічний потенціал залишився нереалізованим з огляду на відсутність угоди про вільну торгівлю та слабку диверсифікацію імпорту України до США [60].

Стратегічним для цього партнерства є спільні цінності, взаємовигідне співробітництво в різних сферах та довгострокові цілі. Наявність Хартії стратегічного партнерства між Україною та США та Органу високого рівня міждержавного співробітництва – Комісії стратегічного партнерства дозволяє стверджувати про існування стратегічного партнерства, принаймні на правовому рівні. Водночас підтримка міжнародних організацій та засудження й санкції Росії демонструють спільні політичні та культурні інтереси двох держав. Крім того, в

умовах нападу Росії на Україну стратегічне партнерство зі США стало ресурсом захисту важливих інтересів України – територіальної цілісності та суверенітету держави, підтримки її євроатлантичних прагнень [44].

З 2014 до 2022 року Державний департамент і Міністерство оборони США надали 2,5 мільярда доларів допомоги на навчання та оснащення Збройних Сил України. Що стосується співпраці в галузі безпеки, то Сполучені Штати сприяють реформуванню Збройних сил України та поглибленню інтеграції з Альянсом. Така підтримка продовжується завдяки створеній у 2014 році Об'єднаній багатонаціональній групі з підготовки України, основною місією якої є навчання та надання доктринальної допомоги українській армії. Крім усього іншого, Сполучені Штати також є країною, яка надає менторську підтримку для реформування українського менеджменту та військово-промислового комплексу [35].

Багато випробувань підтвердили прагнення України до євроатлантичної інтеграції. Цей напрямок України – найбільший страх росіян. Набагато легше задовольнити російського внутрішнього споживача пропагандою загрози НАТО, аніж визнати, що успіх України є загрозою авторитарному внутрішньому порядку через нефункціональну російську економіку, порушення прав людини та створення відчуття фальшивої ідентичності, що ґрунтується на вкраденій історії України. Путін простежує історію Росії до політичного центру України. Розпад Радянського Союзу не лише змінив карту Європи, але й дозволив розширити західну традицію та цивілізацію. Проте процес демократичного та євроатлантичного зростання наштовхується на опір з боку Російської Федерації. Сформувавши свої суверенні кордони на колишньому радянському просторі всупереч визначенням прав людини та міжнародно-правовим нормам втручання, Росія вторглася на територію України. Хоча одностороння анексія Криму Росією була покарана, санкції Заходу не зупинили Росію. У той час як російський сусід регулярно створював проблеми для Києва після 1991 року, виклики у надмірно різких виразах виникли лише у 2014 році: боротьба з анексією Криму та на Донбасі на сході України [45].

Холодна війна показала, що демонстрація сили є правильним інструментом для спонукання до спілкування з Москвою. Хоча США відклали військову

допомогу, поки ситуація в Україні не загострилася аж до відкритої війни, вони продемонстрували свою прихильність Україні політично та економічно.

Крім того, трансформація в Україні з 2014 року допомогла їй впоратися з внутрішніми проблемами, такими як високий рівень корупції та фінансовий стрес, а також її здатність витримати конфлікт з Росією. Зовнішня політика США в новому стратегічному трикутнику є поєднанням ініціатив щодо мирного врегулювання українсько-російського конфлікту, зусиль щодо підтримки демократичних реформ в Україні, жорстких економічних санкцій проти Росії та військової допомоги Україні. Сполучені Штати стали розглядати Україну як важливого партнера, якому Вашингтон готовий надати підтримку у зміцненні економічної та політичної незалежності та стабільності України, а також її інтеграції в міжнародні економічні та регіональні політичні організації.

3.2. Підтримка України з боку США у війні з РФ

Протягом всієї війни із Росією Сполучені Штати надавали надзвичайно важливу підтримку народу України, працюючи в тісній координації з урядом України, щоб отримати те, що потрібно останньому. Президент Дж.Байден регулярно спілкувався з президентом В.Зеленським, приймав його в Білому домі та відвідував Київ, щоб надіслати потужне повідомлення про непохитну підтримку Сполучених Штатів. США випереджали інші держави-союзниці України у наданні допомоги у сфері безпеки – від «Джавелінів», які зупинили російські танки, що атакували Київ, до систем ППО, які перехоплювали російські удари по критично важливій інфраструктурі України, до бронетехніки, яка потрібна Україні для наступної фази цього конфлікту. США також активізували надання фінансової та гуманітарної допомоги, допомагаючи українцям зберегти доступ до основних послуг, таких як охорона здоров'я [22].

Сполучені Штати не діяли самостійно. Вони згуртували міжнародне співтовариство, щоб висловитися та виступити проти жорстокої війни Росії, зокрема в Організації Об'єднаних Націй, яка неодноразово та переважною більшістю

голосувала за засудження агресії Росії. США доклали безпрецедентних зусиль, щоб ізолювати Росію та накласти на неї витрати, включно з найбільшими скоординованими санкціями та діями експортного контролю, вжитими проти великої економіки. У відповідь на глобальні економічні збої, спричинені Кремлем, США започаткували ініціативи, які стабілізували енергетичні ринки та постачання продовольства, і підтримали партнерів, коли ті відкрили свої домівки та громади для мільйонів українців, які шукали притулку.

Міжнародна коаліція на підтримку України сильніша та згуртованіша, ніж будь-коли. Заходи, які США вжили для підтримки України та притягнення Росії до відповідальності протягом останнього року, включають наступне:

1) Забезпечення безпеки.

Протягом останнього року Сполучені Штати, їхні союзники та партнери надали важливу допомогу в безпеці, яка справді змінила ситуацію на полі бою, і допомогла народу України захистити свою країну від нападів і наступів Росії.

На початку війни протитанкові та протиповітряні системи – 8000 Javelin і 1600 Stingers – дозволили Україні виграти битву за Київ. Надіслані артилерія та боєприпаси – 160 гаубиць і 38 високомобільних артилерійських ракетних систем – підвищили здатність України захищати свою територію на Донбасі та розпочати успішні контрнаступи в Харкові та Херсоні, повернувши сотні кілометрів території та звільнивши міста, і села, які зазнали неймовірної російської жорстокості. Системи протиповітряної оборони та можливості боротьби з безпілотниками, які надали США, допомагають Україні захистити своїх людей та інфраструктуру від атак Росії [22].

США надали більше одного мільйона артилерійських боєприпасів; понад 100 тис. 125-мм танкових боєприпасів; та 100 000 патронів до стрілецької зброї; вертольоти, безпілотні надводні апарати, системи та обладнання протидії БПЛА. А Міністерство оборони та Державний департамент оприлюднили план із запобігання й протидії можливому незаконному витоку зброї та обладнання [22].

Співпрацюючи з європейськими партнерами та Україною, Сполучені Штати також започаткували Контактну групу з питань оборони України – коаліцію з 50

країн-партнерів, яка покращила координацію надання допомоги у сфері безпеки. Разом члени цієї групи вже виділили 50 мільярдів доларів допомоги, включаючи майже 700 танків і тисячі інших броньованих транспортних засобів, понад 1000 артилерійських систем, понад два мільйони артилерійських боєприпасів, понад 50 передових реактивних систем залпового вогню та протидії, корабельні та протиповітряні системи.

2) Гуманітарна допомога. Коли Росія почала вторгнення, Сполучені Штати швидко відреагували на гуманітарну кризу в Україні, надавши понад 1,9 мільярда доларів українцям, які потребували допомоги, у тому числі понад 13 мільйонам людей, які були змушені покинути свої домівки [60].

США об'єднали партнерів із структур ООН і неурядових організацій, щоб задовольнити критичні потреби українців, включаючи їжу, безпечну питну воду, житло та невідкладну медичну допомогу. Після російських атак на критично важливу інфраструктуру, коаліція під керівництвом США забезпечила постачання для відновлення аварійного електропостачання та опалення по всій країні. Окрім того, країна прийняла понад 267 тис. українських біженців і створила програму «Єднаймося заради України». Надано понад 340 мільйонів доларів США допомоги біженцям від європейських партнерів, які продовжують приймати українців.

3) Демократія, права людини та допомога у боротьбі з корупцією. Щоб захистити права людини в Україні, ще у березні 2022 року президент Дж.Байден запустив Європейську демократичну ініціативу стійкості (EDRI). Через EDRI США надали Україні майже 220 мільйонів доларів США на підтримку свободи ЗМІ та надання можливості українським ЗМІ продовжувати роботу під час війни, для протидії дезінформації, підвищення безпеки активістів і вразливих груп, зміцнення демократичних і антикорупційних інституцій і підтримки відповідальності за порушення прав людини та міжнародного права [60].

4) Притягнення Росії до відповідальності. Справедливість і відповідальність є центральними стовпами політики Сполучених Штатів щодо України. Сполучені Штати та партнери декларують притягнення країни-агресора до відповідальності за вчинені злочини – щодо порушення прав людини та військові злочини.

США підтримують українську владу, міжнародні зусилля та стратегічні судові процеси, щоб злочини Росії не залишалися безкарними. Разом із багатьма українськими союзниками та партнерами вони запровадили нові санкції проти тих, хто порушує права людини та здійснює незаконну владу на окупованих територіях України, включно з довіреними органами влади, військовими частинами та причетними до примусової депортації дітей.

Сполучені Штати також запровадили широкі візові обмеження для російських військових та інших осіб, які порушують права людини. Сполучені Штати продовжують підтримувати низку міжнародних механізмів підзвітності, зокрема Незалежну міжнародну слідчу комісію ООН щодо України, Моніторингову місію ООН з прав людини в Україні, Спільну слідчу групу з України.

5) Економічні заходи проти Росії. Сполучені Штати та понад 30 союзників і партнерів розробили найбільший набір санкцій і заходів експортного контролю, які будь-коли запроваджувалися щодо великої економіки. Ці дії заважають Росії отримати доступ до критично важливих ресурсів і передових технологій, підриваючи її здатність фінансувати та вести війну.

Сполучені Штати запровадили або розширили понад 2000 санкційних списків і понад 375 експортних списків організацій, включаючи великі державні підприємства та суб'єктів третьої країни, які підтримують російську військову машину [61]. США запровадили санкції проти найбільших фінансових установ Росії та обмеження на військові та промислові товари, які могли б підтримати оборонно-промислову базу Росії. У результаті Росія була змушена звернутися до режимів-ізолю, щоб спробувати отримати зброю та обладнання через те, що вони не в змозі виготовити достатньо деталей, щоб поповнити свої запаси самостійно. Крім того, Конгрес позбавив Росію статусу постійних нормальних торгових відносин, скасувавши привілеї Росії в міжнародній торгівлі та підвищивши тарифи на сотні російських товарів, що імпортуються до Сполучених Штатів.

Ці санкції та експортний контроль з часом ще глибше врізатимуться в російську економіку. І в той же час, економічні заходи були спеціально розроблені,

щоб захистити країни з низьким і середнім рівнем доходу від їхнього впливу, включаючи захист експорту продовольства, надання гуманітарної допомоги.

б) Енергетична допомога та безпека. Коли Росія атакувала енергетичну інфраструктуру України, намагаючись використати зиму як зброю проти українського народу, Сполучені Штати та їхні союзники та партнери надали енергетичну допомогу: відновили електроенергію, опалили будинки та дали змогу українцям зосередитися на захисті свого суверенітету [61].

Разом із союзниками та партнерами США надали критичне електричне обладнання, щоб допомогти Україні провести аварійний ремонт її енергосистеми та зміцнити стабільність української мережі перед обличчям цілеспрямованих атак Росії. Американці також працювали з Україною, щоб просувати енергетичний перехід і будувати систему, відокремлену від російської енергетики. Впроваджували заходи щодо стабілізації глобальних енергетичних ринків, обмеження доходів Росії та зменшення впливу російської агресії на енергетичну інфраструктуру України. Робоча група США-ЄС з енергетичної безпеки забезпечили Європу достатньою кількістю газу на зиму. Сполучені Штати також надали 180 мільйонів барелів нафти зі стратегічного резерву, запровадили обмеження цін G7+ на морську російську нафту та нафтопродукти [61].

США також вжили заходів для зменшення ядерних ризиків, спричинених необдуманими діями Росії на українських атомних електростанціях та навколо них, щоб підтримати енергетичну інфраструктуру, в тому числі шляхом навчання аварійних служб, моніторингу датчиків радіації та забезпечення аварійного дизельного палива та інших запасів ядерної безпеки.

7) Економічна допомога. Сполучені Штати виділили 13 мільярдів доларів як грантове фінансування для бюджетної підтримки України – і незабаром почнуть виділяти ще 9,9 мільярдів доларів, які нещодавно схвалив Конгрес – щоб гарантувати, що український уряд зможе продовжувати задовольняти критичні потреби своїх громадян і надавати основні послуги, оскільки він протистоїть триваючій агресії Росії.

Виконуючи свою керівну роль у міжнародних фінансових установах, Сполучені Штати також тісно співпрацювали з Міжнародним валютним фондом, Групою Світового банку та Європейським банком реконструкції та розвитку, щоб підтримати Україну, зокрема для посилення енергетичної безпеки, продовольчої безпеки та підтримки вразливих груп населення та внутрішньо переміщених осіб по всій країні. Разом із G7 країна запустила Міжвідомчу координаційну платформу донорів для України, щоб покращити координацію економічної підтримки для нагальних потреб України у фінансуванні та майбутніх зусиль з економічного відновлення та реконструкції [64].

Для Сполучених Штатів підтримка України матиме і певні вигоди.

Допомога США Україні є однією з найкращих інвестицій, які США можуть зробити, щоб зменшити загрозу безпеці Росії як для Європи, так і для США. Військова допомога дозволила Україні завдати великої шкоди здатності Росії вести майбутні війни чи загрожувати Європі.

З кінця лютого Росія втратила понад 3000 танків, 6000 бойових машин і 280 літаків і втратила понад 100 000 російських військових (станом на 7 січня 2023 року) – приблизно половину звичайних військових можливостей Росії до повномасштабного вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. Завдяки військовій підтримці України США здатні впоратися з однією з найбільших загроз, не ризикуючи життям своїх громадян [64].

Дехто з республіканців у США порівнює допомогу Україні з виписуванням «чистого чека», натякаючи на припущення, про те, що США роблять для підтримки України, є, по суті, «благодійністю». На практиці, переможена Росія створила б значні гарантії безпеки для Сполучених Штатів, зменшивши здатність Росії вести війну та погрожувати.

Підтримка України – це інвестиція у глобальну безпеку та демократію. Україна перебуває у стані війни не лише з Росією, а й з неформальною коаліцією авторитарних режимів, включаючи Білорусь, Іран і Північну Корею, які залучені до допомоги військовим зусиллям Кремля.

США підтримують боротьбу України за захист свободи, міжнародного права.

Толерантність до російської агресії лише заохочуватиме майбутню агресію з боку або Росії (як видно з недавнього минулого – Грузія у 2008 році, Україна у 2014 році та Сирія у 2015 році), або інших потенційних агресорів (особливо Китаю). Рішуча відповідь слугуватиме попередженням про те, що така поведінка недопустима [64].

Нарешті, агресія Росії проти України та опір України поступово призводять до реформування міжнародної багатосторонньої системи.

Хоча розмови про необхідність реформування ООН і Ради Безпеки точаться вже деякий час, лише з повномасштабною війною в Україні стало зрозуміло, що нинішній міжнародний порядок не в змозі підтримувати мир і безпеку в Україні та світі.

Під час Тижня високого рівня Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2022 року рекордна кількість країн, у тому числі країни Глобального Півдня, які тривалий час мовчали, виступили з пропозиціями щодо реформування Ради Безпеки, зокрема розширення членства Ради для забезпечення регіонального різноманіття. У перші місяці війни ООН нарешті прийняла «Ініціативу вето», яка спрямована на покращення підзвітності в Раді Безпеки; тривають інші розмови про те, як зробити ООН відповідним своїм цілям, і, швидше за все, це призведе до значних змін в організації.

Україна внесла низку пропозицій щодо реформи Ради Безпеки, включно з розширеним членством, і нещодавно оскаржила присутність Росії в Раді Безпеки та ООН загалом.

Підтримка України достовірно демонструє готовність США вжити заходів і їх здатність протистояти агресорам. Це демонстрація сили, яка надішле чітке повідомлення Китаю (поточна проблема безпеки № 1 для США), який після виведення військ США з Афганістану в 2021 році вже почав сумніватися в рішучості США у вирішенні закордонних криз [64].

Поразка Росії призведе до зведення нанівець потенційного альянсу Путіна і Сі, просування стратегічного пріоритету США щодо стримування військового потенціалу Китаю.

Наразі вторгнення Росії в Україну призвело до глобальної продовольчої кризи, виявивши слабкі сторони світових продовольчих систем.

До початку повномасштабної війни Україна постачала на ринок 45 мільйонів тонн зерна щороку і була найбільшим світовим експортером соняшникової олії, 3-м за обсягом експорту ячменю, 4-м за обсягом експорту кукурудзи та 5-м експортером пшениці у світі. Перемога України допоможе пом'якшити продовольчу кризу та потенційний голод у всьому світі, особливо в країнах Глобального Півдня, які найбільше відчують вплив російського вторгнення на продовольчу безпеку. Лише повна перемога України призведе до стабільності у виробництві продуктів харчування та експорті з регіону – знищення українських сільськогосподарських угідь, сільськогосподарської техніки та інфраструктури є ключовими елементами військової стратегії Росії, а російська окупація українських сільськогосподарських громад призведе до подальшої нестабільності [64].

Крім того, що українська сільськогосподарська продукція допомагала нагодувати країни, які відчували дефіцит продовольства, також використовувалася для виробництва основних продуктів у Сполучених Штатах. Наприклад, недоступність української соняшникової олії внаслідок війни значною мірою сприяла дефіциту дитячих сумішей у країні (основним інгредієнтом дитячих сумішей є соняшникова олія).

Крім сільськогосподарської продукції, Україна має велику кількість сировини, включаючи запаси вугілля, природного газу, залізної руди, марганцю, солі, нафти, графіту, сірки, урану тощо. Україна посідає 7 місце у світі за видобутком заліза, що становить 2,4 % світового виробництва (39 млн. тонн). Це також 6 місце у світі за видобутком титану та 2 місце у світі за видобутком галію. Перемога України дозволить цим ресурсам знову стати доступними для стабільного експорту.

Крім того, важливо відзначити, що Україна має значні запаси ресурсів, визначених як критична сировина («сировина, яка є економічно та стратегічно важливою для європейської економіки, але має високий ризик, пов'язаний з її постачанням»). Це включає, природний графіт, літій і берилій. У 2021 році Україна

підписала спеціальний Меморандум з ЄС про стратегічне партнерство щодо критичної сировини [43].

Багатство сировини є свідченням незамінності України для європейської економіки. У разі перемоги росіян існує ризик потрапляння запасів у руки росіян і їх відрізання від європейського ринку.

Україна – ІТ-центр. Вона експортує послуги на суму 6,8 мільярда доларів США на рік із понад 285 тис. співробітників, зайнятих у ІТ-індустрії, які обслуговують клієнтів у всьому світі. До війни ІТ-сектор України був четвертим у світі (2021 р.).

Незважаючи на війну, ІТ-сектор України процвітає. З початку війни українським ІТ-компаніям вдалося зберегти 95% своїх контрактів, що свідчить про стійкість галузі [44].

Український технологічний сектор також отримав значне зростання, про що свідчить рекордне зростання доходу від експортних послуг у 2 мільярди доларів лише за перший квартал 2022 року. Українські ІТ-спеціалісти продовжують відігравати важливу роль у світовій технологічній індустрії, виступаючи одним із найбільших ринків ІТ-аутсорсингу у світі [44].

Таким чином, перемога України є не лише корисною, але й необхідною для просування глобальної безпеки, особливо у зв'язку з розбиттям імперіалістичного порядку денного Росії та стримування експансіоністських прагнень Китаю. Війна в Україні є викликом демократії; важливо визнати, що лише українська перемога легітимізує та зміцнить демократію та міжнародні ліберальні принципи. Нарешті, Україна багата на ресурси, включаючи сільськогосподарську продукцію, найважливішу сировину, джерела енергії та людський капітал. Деякі з вищезазначених ресурсів є незамінними для решти світу, і всі вони знову стануть більш доступними з перемогою України. Вихід російських військ з території України є необхідною умовою для підтримки глобального порядку, дотримання принципів демократії на міжнародному рівні.

3.3. Перспективні напрямки стратегічного партнерства між країнами

Незважаючи на деякі заклики опозиції в Конгресі США щодо посилення нагляду за бюджетними витратами на Україну, немає конкретних підстав вважати, що підтримка України зменшиться. Зокрема, керівництво республіканців у Сенаті разом із вищими республіканцями в ключових комітетах, таких як комітет Сенату з міжнародних відносин і збройних сил, залишаються рішучими прихильниками України.

Проаналізувавши геополітичні інтереси США та можливості стратегічного партнерства між США та Україною у військовій, економічній, політичній та дипломатичній сферах, сформуємо певні рекомендації щодо його покращення.

Сполучені Штати мають чітко заявити, що вони підтримують перемогу України та поразку Росії з точки зору стратегічної мети Кремля – знищення української нації та української ідентичності. Вашингтон не повинен стримуватися російськими ядерними загрозами.

Сполучені Штати та їх союзники та партнери повинні конфіскувати валютні резерви Центрального банку Росії, які наразі заморожені на Заході, і передати ці резерви українському уряду з відповідним наглядом, якщо це необхідно для підтримки бюджету.

Під час зустрічей зі своїми українськими колегами високопоставлені західні посадовці мають порушувати питання, пов'язані з політичними та економічними реформами, поряд із невідкладними питаннями, пов'язаними з війною. Але щоб гарантувати, що Україна зможе підтримувати свої військові зусилля в той час, коли вона ризикує втратити до 35 відсотків свого валового внутрішнього продукту (ВВП) 2023 року, економічна допомога в цілому не може залежати від політичних реформ на даному етапі [59].

Найважливішим кроком, який Україна та Захід можуть зробити для сприяння дипломатії, є підтримка військових зусиль України за допомогою військового обладнання, навчання та економічної підтримки.

Сполучені Штати, союзники по НАТО та інші ключові партнери повинні чітко сформулювати стратегічний наратив: напад Росії на Україну, порушення її

територіальної цілісності, є загрозою безпеці та процвітанню США та Європи. Як ясно дав зрозуміти Путін, перемога Росії поставила б союзників по НАТО під серйозний, неприйнятний ризик. Більше того, агресія Путіна – це кампанія з ознаками геноциду, спрямована на знищення суверенної України з карти світу та викорінення культурної та національної ідентичності українців. Якщо Росія переможе, наступними можуть стати інші країни регіону, включно з союзниками НАТО. Українці справедливо відстоюють свій суверенітет, свободу і незалежність, а також принципи, закріплені в Статуті Організації Об'єднаних Націй і Гельсінкському Заключному Акті, включаючи те, що кордони не можуть бути змінені силою. В інтересах Сполучених Штатів, НАТО та інших партнерів підтримати Україну у захисті її права на існування та допомогти українцям перемогти російську агресію та зірвати ревізіонізм Путіна. Відновлення принципів поваги до національного суверенітету, територіальної цілісності та міжнародно визнаних кордонів – це дотримання принципів міжнародного миру та безпеки.

Враховуючи великий ризик для безпеки та процвітання США, якщо Кремль переможе в Україні, важливо, щоб президент, інші високопосадовці адміністрації та лідери Конгресу обох партій чітко та регулярно пояснювали американському народу, чому це в інтересах США надавати постійну суттєву допомогу Україні.

Сполучені Штати та союзники НАТО повинні надати військову підтримку, якої потребують українці, за винятком розгортання сил НАТО в Україні.

У Росії не повинно бути жодних сумнівів у тому, що використання зброї масового знищення або будь-яка форма нападу на членів НАТО матиме катастрофічні наслідки. Сполучені Штати та НАТО повинні бути готові відповідати на таке використання або такий напад відповідним чином. Ця політика повинна бути публічно оголошена, Сполучені Штати повинні визнати, що Путіну набагато легше погрожувати ядерною війною, ніж її ініціювати. Тому Вашингтон не повинен стримуватися від російської ядерної загрози.

Під час поводження з російськими військовополоненими та проведення судових процесів над військовими злочинцями Україна повинна продовжувати дотримуватись Женевської конвенції. Ще однією рекомендацією Сполученим

Штатам і НАТО є допомога Україні у створенні цивільно-військової ради для нагляду за таборами для військовополонених і режимами лікування. Україна також має шукати, приймати та сприяти спостереженню та допомозі Червоного Хреста та Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Сполучені Штати, Україна та інші партнери повинні вимагати, щоб Росія поводитися з військовополоненими відповідно до Женевської конвенції та щоб Росія надала доступ до них Червоному Хресту та ОБСЄ.

Що стосується економічних рекомендацій, то з прогнозованим падінням ВВП, Україна потребує різко збільшеної бюджетної та економічної підтримки, щоб зберегти свою економіку, захищаючись від російського вторгнення. Найнагальнішою потребою є щомісячна бюджетна підтримка, яку надали Сполучені Штати. Україна має дефіцит невійськового бюджету в розмірі 5 мільярдів доларів на місяць. Сполучені Штати виділяють 2,5 мільярда доларів на місяць через цільовий фонд Світового банку, тоді як виплати ЄС на цей момент не досягають загальних зобов'язань у 10,2 мільярда доларів [58].

Крім того, Сполучені Штати повинні продовжувати зосереджуватися на грантах для України, а не на позиках, і закликати європейські уряди та міжнародні фінансові організації робити те саме. До війни державний борг України становив 50 відсотків ВВП; враховуючи падіння ВВП і обмінного курсу, очікується, що зростаючий державний борг країни досягне 95 відсотків ВВП наприкінці цього року. Це неприпустимо і потребуватиме реструктуризації боргу. Тому Україні потрібні гранти, які дають США, а не кредити, які зараз дають ЄС і міжнародні фінансові інституції (МФО) [58].

Як вже зазначалося Сполучені Штати, ЄС та їхні союзники та партнери повинні посилити санкції проти Росії, щоб охопити всі російські банки та олігархів. У той же час вони повинні конфіскувати валютні резерви Центрального банку Росії, які зараз зберігаються та заморожені на Заході та передати ці резерви українському уряду з відповідним наглядом, якщо це необхідно для бюджетної підтримки, а залишок використовувати для швидкого відновлення/очищення та реконструкції інфраструктури. Валютні резерви, які зберігаються та заморожені на Заході, станом

на 1 січня 2023 року становили \$316 млрд, (за даними Центробанку Росії). Німеччина мала 96 мільярдів доларів, Франція – 61 мільярд, Японія – 57 мільярдів, Сполучені Штати – 39 мільярдів, Великобританія – 31 мільярд, Канада – 17 мільярдів і Австрія – 15 мільярдів [58].

Сполучені Штати повинні співпрацювати з вищезазначеними країнами (зокрема через ЄС і Велику сімку), щоб прийняти національне законодавство, яке б дозволило конфіскувати та передавати ці кошти уряду України. Канада вже законодавчо закріпила конфіскацію російських активів. Ці кошти є ліквідними, і вони потребують найменшої кількості адміністративно-правової роботи.

Існує потреба вирішити енергетичну кризу в Європі та допомогти забезпечити підготовку Європи до наступної зими. Сполучені Штати спонукають Німеччину продовжити термін служби своїх останніх трьох ядерних реакторів принаймні ще на рік; прискорюють процес отримання дозволів на збільшення кількості терміналів зрідженого природного газу. Відповідним офіційним особам США необхідно здійснювати консультивання з європейськими колегами, щодо більш ефективного та результативного управління енергією.

Сполучені Штати та ЄС повинні заохочувати свої бізнес-спільноти та університети пропонувати українцям професійну підготовку та професійну освіту. Існує гостра потреба у професійному навчанні для підтримки безробітних та внутрішньо переміщених осіб в Україні. Більше професійне навчання може допомогти безробітним знайти роботу найближчим часом і відновити українську економіку.

Політичні рекомендації стосуються просування політичних та економічних реформ, що залишається критично важливим для майбутнього України. Без уваги до цих питань Україна ризикує виграти війну і втратити мир. Україна має першочергово перемогти російську агресію. Але Сполучені Штати та їх союзники та партнери повинні спиратися на перспективи вступу України до ЄС і зростаючу нетерпимість в українському суспільстві до корупції, щоб підготувати основу для серйозних реформ, особливо коли країна почне відбудовуватися після війни.

З цією метою провідні аналітики пропонують наступні рекомендації:

– Вищим посадовцям Заходу все ж варто періодично піднімати питання політичних та економічних реформ поряд із невідкладними питаннями, пов'язаними з війною, на зустрічах зі своїми українськими колегами; однак економічна допомога в цілому не повинна залежати від реформ. Якщо, незважаючи на це, меценати все-таки вирішать встановити умови для такої допомоги, усі вони повинні використовувати сім критеріїв вступу до ЄС, п'ять із яких стосуються врядування та антикорупційних дій.

– Захід надає колосальні ресурси Україні, яка запропонувала прийняти будь-який механізм відстеження, який вимагатиметься. Щоб гарантувати, що допомога, яку вони надають, використовується належним чином, Сполучені Штати та їхні союзники та партнери повинні створити відповідну систему для різних потоків допомоги та зробити це максимально простими способами та накладати мінімальний адміністративний тягар на українців. Створення такого механізму відстеження могло б допомогти впоратися з критикою в країнах-союзниках, що допомога Україні буде втрачена через корупцію; з військової сторони це також може допомогти швидше доставити обладнання на фронт.

– Сполучені Штати, ЄС і міжнародні фінансові організації повинні підтримувати призначення реформаторів на ключові посади в секторі юстиції України: у різних органах прокуратури та судах як пріоритетне питання будь-якої програми реформ.

– Велику увагу варто приділити медіа в Україні. З початку війни всі головні телевізійні станції були об'єднані в одну, яку контролює уряд, доходи від реклами скоротилися, що ускладнило можливості для незалежних ЗМІ втриматися на плаву. Метою зусиль США, ЄС та міжнародних фінансових установ має бути забезпечення українцям доступу до вільних ЗМІ та плюралізму голосів.

Є певні рекомендації і у галузі дипломатії. Найважливішим кроком, який Україна та Захід можуть зробити у розвиток дипломатії, це підтримати зусилля України у військовому та економічному планах.

Післявоєнні дипломатичні домовленості часто відображають баланс сил на місцях. Під керівництвом Путіна Росія так і не повернула завойовані території до їх початкової законної юрисдикції. «Заморожений» конфлікт буде використаний як засіб подальшої дестабілізації України та підготовки до нового конфлікту, коли настане відповідний час. Коли це буде погоджено, припинення вогню має бути безумовним і не залежати від послаблення санкцій. Коли санкції проти Росії будуть зняті, малоймовірно, що вони будуть відновлені. Санкції не повинні бути скасовані, поки російські війська не вийдуть з території України і Росія не виплатить компенсацію за збитки, завдані їй вторгненням. Сполучені Штати, їхні союзники та партнери повинні підтримувати суворий режим експортного контролю щодо Росії, щоб відмовити їй у речах, необхідних для підтримки своїх військових зусиль.

Будь-яке післявоєнне врегулювання має включати чіткі гарантії безпеки для України. Україна повинна вміти стримувати Росію, щоб не допустити повторення війни. Ці гарантії безпеки можуть мати кілька різних форм:

– Членство України в НАТО немає одностайної підтримки в альянсі щодо вступу України в найближчій перспективі. Проте перспектива членства залишається на порядку денному. Продемонстрована військова доблесть України чітко свідчить про те, що країна посилить обороноздатність НАТО.

– Потужні країни, такі як Сполучені Штати, Сполучене Королівство, Польща та інші, зацікавлені в суверенітеті та незалежності України і мають розробити форму двосторонніх гарантій безпеки.

– Вашингтон і Захід повинні дотримуватися американсько-ізраїльської моделі, за якою Сполучені Штати та інші західні держави надають достатню військову та фінансову допомогу, щоб гарантувати створення в Україні військової сили перемогти країну-агресора і в подальшому стримувати від подібних дій.

– США мають сприяти включенню України в інші багатосторонні інституції, зокрема членство в ЄС.

– НАТО має розглянути шляхи продовження зміцнення свого партнерства з Україною, навіть якщо Київ одразу не стане повноправним членом альянсу.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши аспекти зовнішньополітичної діяльності США в сучасному геополітичному просторі, виконавши поставлені завдання, можна зробити такі висновки:

1) На сьогоднішній день Сполучені Штати залишаються світовим лідером, вони використовують свою економічну, військову та політичну могутність для забезпечення національних інтересів та підтримки глобальної стабільності. Векторами зовнішньої політики США є:

- збереження безпеки та боротьба з тероризмом, що реалізується у співпраці з іншими країнами у рамках антитерористичних операцій;

- підтримка демократії та захист прав людини, зокрема поширення демократичних цінностей, шляхом введення санкцій проти авторитарних режимів та сприяння розвитку громадянського суспільства;

- економічна дипломатія та вільна торгівля, оскільки Сполучені Штати активно просувають свої економічні інтереси, укладаючи торгові угоди з іншими країнами та формуючи міжнародні економічні блоки;

- зміна клімату та екологічні питання, що передбачає активну міжнародну співпрацю для зменшення впливу глобального потепління та захисту навколишнього середовища;

- партнерство та співробітництво з іншими країнами передбачає активну співпрацю з союзниками та партнерами для розв'язання глобальних проблем, вирішення конфліктів, стабілізації регіонів та просування міжнародної безпеки, зокрема, підтримка міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО, Велика сімка (G7), Велика двадцятка (G20) та ін.

2) Загрозу геополітичним інтересам, США вбачає в агресії держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону, зокрема Китаю та Північної Кореї. Китай, як головний суперник США, володіє широкими економічними та військовими ресурсами, що дозволяє йому конкурувати з США на різних рівнях. Китай розширює свою

військову присутність та збільшує витрати на оборону, зосереджує увагу на розвитку кібербезпеки, космічних технологій та штучного інтелекту, що викликає занепокоєння у США щодо своєї військової переваги та глобальної безпеки. Північна Корея останнім часом активізувала випробування власної ядерної зброї, що може призвести до катастрофічних наслідків щодо світової безпеки.

3) Щодо шляхів співпраці США та України в рамках досягнення геополітичних планів США, то останні чітко гарантують підтримку Україні у боротьбі з агресором та постійно декларують участь у проєктах подальшої реконструкції та економічного розвитку, підтримку процесу європейської інтеграції України.

4) Загалом наразі існують позитивні умови для розвитку співробітництва України та США – це існуюча та заявлена підтримка, зацікавленість у відновленні, можливості участі у широких партнерських майданчиках, поза інституційними рамками спілок та альянсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях: Колективна монографія / Макаренко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М. та ін. Київ: Центр вільної преси, 2017. 542с.
2. Вакарчук К. Політика адміністрації Д. Трампа щодо країн Латинської Америки: прогнози та перспективи. *Американська історія та політика: науковий журнал*. 2018. 5 С. 163-169.
3. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. С. 287-295.
4. Госсен Д.С. Російсько-українська війна як чинник трансформації зовнішньополітичної доктрини США. *Дипломатія в міжнародних відносинах : ретроспекція і сучасність : Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Київ, Національний авіаційний університет, 24 лютого 2023 р. К. : НАУ, 2023. 159 с.*
5. Дубов Д. В. Публічна дипломатія США в добу Холодної війни. Як США завойовували «серця і розум людей» (у дзеркалі розсекречених документів ЦРУ): аналіт. доп. Київ: НІСД, 2020. 164 с.
6. Ждамарова А.В. Зовнішня політика сучасної держави: основні підходи до визначення поняття *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2019.№ 1. с 73-75.
7. Козачук О.П. Зовнішня політика США щодо держав Східної Європи стан наукової розробки проблеми. *Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences* 2021. № 43. С.12-14.
8. Копійка В. В. Зовнішньополітичні стратегії США у глобальному світі: тенденції і перспективи. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2494.

9. Кочубей Л. Сучасні особливості зовнішньої політики Франції в умовах модернізації. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2020 Випуск 1 (63). с.95-98.
10. Матвійчук Н.В. Культурна дипломатія США за президентства Д. Трампа. *Політикус*. 2020. С. 129-138.
11. Мирончук В., Сидорук Т. Тенденції зовнішньополітичного курсу США за адміністрації Дональда Трампа. *Регіональні студії*. 2020. № 1(7).
12. Михайлиця В. Зовнішня політика США в кінці XIX – на початку XX ст. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/22272/1/16_Mykhaylytsya.pdf.
13. Місце США на міжнародній арені в 21 столітті. *Політикус*, 2018, Вип.4 с.107-112.
14. Мітрофанова О. США і Франція: динаміка співробітництва і президентства Д. Трампа та Е. Макрона. *Американська історія та політика*. 2018. 5. С. 27-34.
15. Павлюк О. Між "молотом" Росії та "ковадлом" внутрішніх проблем. Перший рік президентства Байдена. URL: <https://suspilne.media/199443-miz-molotom-rosii-ta-kovadlom-vnutrisnih-problem-persij-rik-prezidentstva-bajdena/>.
16. Петраускас О. Кондоліза Райс. Шлях до політичного Олімпу // *Американська історія та політика*. 2018. 5. С. 128-140.
17. Петрінко В.С. Глобалізація як геополітичний фактор зовнішньої політики США. *Регіональні студії*, 2021 №11.
18. Регіональні стратегії США і Європи: зовнішньополітичний і безпековий вимір./ Ржевська Н. Ф. та ін., Монографія. Київ : Центр вільної преси, 2016. 528 с.
19. Ржевська Н. Прагматично-раціоналістичні політичні і правові концепції США доби Просвітництва на періоду боротьби за незалежність. Американський конституціоналізм. Історія політичної думки. Львів: «Новий Світ – 2000», 2016. С.274-288.
20. Ржевська Н.Ф. Стратегічне прогнозування зовнішньої політики. Регіональні стратегії США і Європи: зовнішньополітичний і безпековий вимір. Київ: Центр вільної преси, 2016. С. 14-34.

21. Ржевська Н.Ф. Стратегічні прогнози щодо перспектив стратегічного партнерства для України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. КНУ імені Тараса Шевченка*. 2018. Вип.137. С.4-12.
22. Рік підтримки України. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/02/21/fact-sheet-one-year-of-supporting-ukraine/>.
23. Сидорук Т. Тенденції зовнішньополітичного курсу США за адміністрації Дональда Трампа. URL: <https://www.relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/140>.
24. Торговельні угоди та розвиток експорту США. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=OgliadTorgovelnoiPolitikiSpolucheniKhShtativAmeriki>.
25. Україна сьогодні може стати Східною Азією завтра: як країни Азії зміцнюють зв'язки зі США та оборонні можливості. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/ukraina-syogodni-shidna-azia-zavtra/6992003.html>
26. Фесенко М. Особливості формування зовнішньої політики США за президентства Дж. Байдена. *Дипломатичний прогноз*, 2021. №3.
27. Хома Н.М. Американський президенціалізм: інститут глави держави в США у персоналіях від зародження до сьогодення: біографічна енциклопедія. Львів: Новий Світ, 2018. 355 с.
28. Чумак К. О. Зовнішньополітичні пріоритети США у період другої адміністрації Барака Обами. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3297.
29. Adiong N. United States of America's Foreign Policy in the Security of Asia-Pacific Region. URL: <https://www.grin.com/document/139270>.
30. Amadeo K. U.S. Education Rankings Are Falling Behind the Rest of the World. URL: <https://www.thebalancemoney.com/the-u-s-is-losing-its-competitive-advantage-3306225>.

31. American Military Guarantees Boost Ukraine's and NATO'S Long-Term/Prospects by James Jeffrey. URL: <https://www.usip.org/publications/2022/11/preparing-victory-ukraine>.
32. Ashford E. U.S. Foreign Policy Trying to Do Too Much? . URL: <https://www.foreignaffairs.com/podcasts/us-foreign-policy-trying-do-too-much>.
33. Campbell K. M.U.S Foreign Policy in the Asia-Pacific Region. URL: <https://2009-2017-fpc.state.gov/198185.htm>.
34. Chan S., Theories of Foreign Policy and International Relations. URL: <https://www.e-ir.info/2017/10/29/theories-of-foreign-policy-and-international-relations/>
35. Cordesman A. H. United States Aid to Ukraine: An Investment Whose Benefits Greatly Exceed its Cost. URL: <https://www.csis.org/analysis/united-states-aid-ukraine-investment-whose-benefits-greatly-exceed-its-cost>.
36. Devereaux B. Collections: Is the United States Exceptional? URL: <https://acoup.blog/2022/07/08/collections-is-the-united-states-exceptional/>
37. Foreign Policy: Asia Pacific. URL: <https://www.thepolicycircle.org/brief/u-s-foreign-policy-asia-pacific-region/>
38. Global Trends 2025: A Transformed World . URL: <http://www.aicpa.org/research/cpahorizons2025/globalforces/downloadable/documents/globaltrends.pdf>.
39. Goldman D. What Is America's Strategic Interest In Ukraine? . URL: <https://www.hoover.org/research/what-americas-strategic-interest-ukraine>
40. Harman J. Six lessons for US foreign policy. URL: <https://www.ft.com/content/627df4a8-779a-4556-856a-e081010d7e1a>
41. Hawkins J. Impacts of the Ukraine Crisis on Biden's Foreign Policy. URL: <https://www.iris-france.org/170529-impacts-of-the-ukraine-crisis-on-bidens-foreign-policy/>
42. Herzinger B, Southeast Asia Is Getting Squeezed by America's Embrace. URL: <https://foreignpolicy.com/2023/01/05/southeast-asia-united-states-china-trade-defense-alliance/>

43. James A. R. U.S. Foreign policy and the war in Ukraine. URL: <http://transatlanticpolicy.com/article/1177/u-s-foreign-policy-and-the-war-in-ukraine>
44. Kontsevoi B. The Ukrainian IT Industry Is Alive And Healthy. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2022/10/12/the-ukrainian-it-industry-is-alive-and-healthy/?sh=6f6c2eb57f2c>
45. Kroenig M. Preparing for Victory in Ukraine. URL: <https://www.usip.org/publications/2022/11/preparing-victory-ukraine>
46. Kurilla M. The President's Inbox Recap: U.S. Strategy in Ukraine. URL: <https://www.cfr.org/blog/presidents-inbox-recap-us-strategy-ukraine>
47. Mettler Suzanne. Four Threats: The Recurring Crises of American Democracy. New York : St. Martin's Press, 2020.
48. Mix D. (2018) The United States and Europe: Current Issues. URL: <http://fas.org/sgp/crs/row/RS22163.pdf>.
49. Opara K., Iwan S, American vs. Chinese Systems of Alliances and Accords in the Asia-Pacific Region. URL: <https://ine.org.pl/en/american-vs-chinese-systems-of-alliances-and-accords-in-the-asia-pacific-region-maps/>
50. Pifer, Steven. 2017. The Eagle and the Trident: U.S.-Ukraine Relations in Turbulent Times. Washington, D.C: Brookings Institution Press. URL:<https://www.brookings.edu/book/the-eagle-and-the-trident/>
51. Pifer, Steven. 2020. "The Biden Presidency and Ukraine." Stanford International Policy Review 5(2). URL: <https://fsi.stanford.edu/sipr/content/sipr-pifer>.
52. Pivot to Europe: US Public Opinion in a Time of War URL: <https://globalaffairs.org/research/public-opinion-survey/2022-chicago-council-survey>
53. Raja C. What Asia Gets From Biden's New National Security Strategy. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/10/17/national-security-strategy-biden-asia-china-geopolitics-democracy/>
54. Rastrik C. (2017). Thinking about Trump: American think tanks and their new political reality. URL: <https://onthinktanks.org/publications/thinking-about-trumpamerican-think-tanks-and-their-new-political-reality>

55. Rekindling US productivity for a new era URL: <https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/rekindling-us-productivity-for-a-new-era#a-glance>
56. Sempa F. P. The Asia-Pacific Is More Important to the US Than the Euro-Atlantic. URL: <https://thediplomat.com/2023/03/the-asia-pacific-is-more-important-to-the-us-than-the-euro-atlantic/>
57. The Global 2000 URL: <https://www.forbes.com/lists/global2000/?sh=41a496b05ac0>
58. U.S. Government Mobilizing Partnership Opportunities in Ukraine URL: <https://www.state.gov/u-s-government-mobilizing-partnership-opportunities-in-ukraine/>
59. U.S. Role in the World: Background and Issues for Congress Updated April 6, 2020. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/R44891.pdf>.
60. U.S. Security Cooperation with Ukraine URL: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-ukraine/>
61. Ukrainian IT specialist profile – 20+ surprising statistics URL: <https://devabit.com/blog/it-specialist-profile/>
62. US is becoming a ‘developing country’ on global rankings that measure democracy, inequality URL: <https://theconversation.com/us-is-becoming-a-developing-country-on-global-rankings-that-measure-democracy-inequality-190486>.
63. Volchkova O. Theoretical and methodological foundations of the political element study as the phenomenon of social being: the theories of unity and conflict. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government* 2020. Vol. 26, No. 1. URL: https://www.cibgp.com/article_4286.html.
64. Why Ukrainian victory is strategically important for the United States. URL: <https://www.razomforukraine.org/why-ukrainian-victory-is-strategically-important-for-the-united-states/>
65. Wike R. International public opinion of the U.S. remains positive. URL: <https://www.pewresearch.org/global/2022/06/22/international-public-opinion-of-the-u-s-remains-positive/>

66. World Employment and Social Outlook Trends 2022. URL:
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_834081.pdf.

Місце США у провідних світових рейтингах 2021-2022 рр. [41, 50]

Індекс	2021	2022
Ведення бізнесу	8	7
Економічна свобода (Інститут Катона)	5	5
Світова конкурентоспроможність (IMD)	3	4
Рейтинг найкращих країн для ведення бізнесу (Forbes)	12	11
Конкурентоспроможність подорожей і туризму (ВЕФ)	6	6
Глобальний інноваційний індекс	4	5
Індекс розвитку людини	10	8
Індекс людського капіталу (Світовий банк)	24	22

SWOT-аналіз зовнішньої політики США

Strengths (переваги)	Weaknesses (недоліки)
<p>Економічна і військова міць: США є найбільшою економікою у світі і мають сильні військові сили. Це дає США значний вплив на міжнародній арені та дозволяє їм просувати свої інтереси.</p> <p>Вплив на міжнародні організації: США є ключовим членом багатьох міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО та Світова організація торгівлі. Це дає США можливість формувати міжнародні норми та стандарти.</p> <p>Мережа союзників: США мають широку мережу союзників та партнерів у всьому світі, що дозволяє їм зміцнювати свою позицію та впливати на глобальні події.</p>	<p>Недовіра деяких країн: Зовнішня політика США не завжди знаходить підтримку з боку інших держав. Деякі країни можуть ставитись до дій США з побоюванням або недовірою, особливо якщо це суперечить їхнім інтересам.</p> <p>Обмежені ресурси: Ведення активної зовнішньої політики потребує значних ресурсів. США стикаються з обмеженнями у розподілі своїх ресурсів між різними пріоритетами, включаючи внутрішні проблеми.</p>
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
<p>Міжнародне співробітництво: США можуть використовувати свою роль глобального лідера для налагодження співпраці з іншими країнами з питань економіки, безпеки, клімату та інших пріоритетних сфер.</p> <p>Розширення торговельних відносин: США можуть шукати можливості для укладання нових торгових угод з іншими країнами, що може сприяти економічному зростанню та зміцненню їхнього впливу.</p>	<p>Геополітична конкуренція: США стикаються з конкуренцією інших великих держав, як-от Китай і Росія. Це може призвести до напружених відносин та конфліктів у різних регіонах світу.</p> <p>Тероризм та кіберзагрози : США піддаються загрозам від терористичних організацій та кібератак. Ці загрози можуть завдати шкоди національній безпеці та стабільності країни.</p>

SWOT-аналіз стратегічного партнерства США і України

Strengths (переваги)	Weaknesses (недоліки)
<p>Політична підтримка: США є одним із ключових політичних партнерів України та активно підтримують її суверенітет та територіальну цілісність.</p> <p>Військова співпраця: США надають значну військову підтримку Україні, включаючи постачання озброєнь та військової допомоги, а</p>	<p>Обмеження ресурсів: США мають обмеження у розподілі своїх ресурсів між різними країнами та пріоритетами, що може впливати на рівень підтримки, яку вони можуть надати Україні.</p> <p>Обмежена реалізація реформ : Незважаючи на підтримку США, Україна стикається з</p>

<p>також навчання українських військових.</p> <p>Економічна співпраця: США є одним із найбільших інвесторів в українську економіку та активно підтримують розвиток торговельно-економічних відносин між двома країнами.</p> <p>Співпраця у сфері енергетики: Україна та США мають спільні проекти та співробітництво у сфері енергетики, включаючи постачання рідкого природного газу (ЗПГ) та розвиток альтернативних джерел енергії.</p>	<p>проблемами в реалізації необхідних реформ, які можуть послабити ефективність партнерства.</p>
<p>Opportunities (можливості)</p>	<p>Threats (загрози)</p>
<p>Зміцнення безпеки: Партнерство зі США може сприяти зміцненню безпеки України та її оборонних можливостей за умов конфлікту на сході країни.</p> <p>Залучення інвестицій: Україна може використовувати партнерство зі США для залучення інвестицій та розвитку своєї економіки, особливо в галузі інфраструктури та високих технологій.</p>	<p>Геополітична складність: Партнерство зі США може опинитися під впливом геополітичної конкуренції та інтересів інших держав, що може ускладнити реалізацію угод та співробітництва.</p> <p>Внутрішні проблеми: Україна стикається з внутрішніми проблемами, такими як корупція та політичні розбіжності, які можуть ускладнити ефективне використання партнерства зі США.</p>